

En politik för arbete och trygghet

Alliansgrupp Ekonomisk
politik för tillväxt

februari 2006

Allians för Sverige.
maktskifte06.se

I Förord

Detta är slutrapporten för en av de sex arbetsgrupper som partiledarna i Allians för Sverige tillsatte hösten 2004 för att fördjupa vårt samarbete och utarbeta grunden för det valmanifest som skall presenteras inför höstens val.

Samtliga slutrapporter presenteras under januari och februari och kommer att diskuteras i samband med det konvent som äger rum i slutet av februari. Rapporterna är fristående och kommer att vara underlag för arbetet med Alliansens valmanifest, där de samlade politiska och ekonomiska prioriteringarna för en ny regering kommer att göras.

Arbetsgruppen Ekonomisk politik för tillväxt har bestått av riksdagsledamöterna Mikael Odenberg (m), ordförande, Karin Pilsäter (fp), Mats Odell (kd) och Roger Tiefensee (c). Som huvudsekreterare har Anders Borg och Hans Lindblad tjänstgjort. Övriga deltagande tjänstemän har varit Sune Davidsson, Stefan Svanström och Malin Törnquist.

Partiledarnas direktiv från 2004 har legat till grund för arbetsgruppens inriktning av arbetet. Arbetsgruppen har sammanträtt regelbundet sedan dess. Till några av dessa möten har oberoende experter bjudits in för att ge synpunkter i olika frågor.

Stockholm 2006-02-21

Mikael Odenberg

Karin Pilsäter

Mats Odell

Roger Tiefensee

Innehållsförteckning

I	Förord.....	3
II	Sammanfattning.....	7
III	Utanförskapet.....	10
IV	Gör det mer lönsamt att arbeta.....	10
	Problemet.....	10
	Sänkta inkomstskatter.....	11
	Effekter av Alliansens inkomstskattereform.....	13
V	Sjukförsäkringen.....	14
	Ökad kontroll för att motverka fusk och överutnyttjande.....	15
	Ny beräkningsgrund för sjukpenninggrundande inkomst (SGI).....	16
	Förändringar i förtidspensionen.....	16
	Utvidgat ansvar för trafikförsäkringen.....	17
VI	En väl fungerande arbetslöshetsförsäkring.....	18
	Alla skall vara försäkrade.....	18
	Ökad egenfinansiering i försäkringen.....	19
	Ersättning vid omställning.....	20
	Jobbgaranti.....	20
	Bättre kontroll av reglerna.....	20
VII	En ny arbetsmarknadspolitik.....	21
	Regeringens sysselsättningspaket saknar substans.....	21
	Sänkta arbetsgivaravgifter för nyanställningar.....	22
	Nystartsjobb.....	23
	Arbete är vägen till integration.....	24
	En ny struktur för arbetsmarknadspolitiken.....	25
VIII	En politik för äldre och äldres arbete.....	26
IX	Socialförsäkringarna i framtiden.....	31
X	Gör det mer lönsamt att starta och att driva företag.....	33
	Avskaffa förmögenhetsskatten.....	34
	Rättvis beskattning av fåmansbolag.....	34
	Jobbavdrag för näringsinkomster.....	35
	Uppskjuten reavinstbeskattning.....	35
	Fribelopp för obeskattade reserver.....	36
	Förbättrad förmånsrätt.....	36
	Ett nytt kreditgarantisystem.....	37
	Riskkapitalavdrag.....	37
	Nya jobb i hushållssektorn.....	37
	Minska regelkrånglet och byråkratin.....	38
	Forskning.....	38
	Öppna upp skyddade sektorer.....	39
XI	Värna de offentliga finanserna.....	39
	Mål för de offentliga finanserna.....	39

XII Renodla statens roll	41
Privatiseringar.....	41
Minskad statlig byråkrati	42
XIII Reformera det kommunala utjämningsystemet.....	43
Det kommunala självstyret	43
XIV Ett enat regeringsalternativ.....	45

II Sammanfattning

Sverige står inför stora utmaningar. Trots förhållandevis hög tillväxt skapas få nya jobb. En vanlig dag går nära en och en halv miljon vuxna inte till jobbet eller arbetar mindre än de skulle önska. För få arbetstimmar blir på så sätt utförda. Dessutom väljer inte tillräckligt många att starta och driva företag. Det blir inte mindre allvarligt av att vi samtidigt närmar oss den tidpunkt från vilken allt färre måste försörja allt fler.

Demografin kan vi inte göra mycket åt. Tvärtom har vi alla anledning att känna glädje över att människor lever längre och ofta hälsosammare än förr. Men för att klara de utmaningar som vi svenskar står inför måste sysselsättningsutvecklingen vändas och företagandet stimuleras. Det måste därför bli mer lönsamt att arbeta, mer attraktivt att anställa och enklare för den som förlorat jobbet att ta sig tillbaka till arbetsmarknaden.

Utmaningarna kommer inifrån och utifrån. En successivt äldre befolkning ställer allt större krav på välfärdssystemen. Detta i en tid då den internationella konkurrensen blir allt hårdare för svenska företag och jobb. Utmaningarna är stora men Sverige har ändå goda förutsättningar att klara dem. Att den ekonomiska politiken är inriktad på prisstabilitet och budgetmål minskar risken att finans- eller penningpolitiken förstärker konjunktursvängningarna förutsatt att budgetmålen uppfylls. Arbetskraften är väl utbildad. Det tekniska kunnandet är högt. Exportindustrin kan utnyttja den draghjälp som den goda internationella konjunkturen ger. Konkurrensen ökar men globaliseringen ger oss samtidigt stora möjligheter att vinna nya marknader i snabbt växande ekonomier.

Förutsättningarna finns alltså men potentialen utnyttjas inte när bortåt 1,5 miljoner människor står utan jobb. En viktig förklaring till det är att vår ekonomi inte är tillräckligt flexibel för att lösa de anpassningsproblem vi står inför. Socialdemokraternas och stödpartiernas svar på frågan hur de utanförstående skall komma in på arbetsmarknaden är att skapa tillfälliga jobb via arbetsmarknadspolitiken. Det ger inte någon bestående förbättring.

De fyra partierna i Allians för Sverige har lagt grunden för en ekonomisk politik som vi menar kan bidra till att lösa de problem som landet nu står inför och som på avgörande punkter försummas och fortsätter att försummas av den socialdemokratiska regeringen och dess stödpartier. Vår politik syftar till att föra in människor på arbetsmarknaden genom att göra det mer lönsamt att arbeta och genom att skapa förutsättningar för att nya företag kan bildas och redan verksamma kan expandera. Vårt ansvar är att skapa ett skattesystem och ett företagsklimat som gynnar sysselsättning och entreprenörskap. Vi vill också driva en politik för sunda offentliga finanser och för att skapa förutsättningar för självbärande och livskraftiga regioner.

Allians för Sverige har ett program för arbete som på allvar tacklar de utmaningar svensk ekonomi står inför:

För det första föreslår vi en stor inkomstskattereform för alla som arbetar. Tyngdpunkten ligger på att minska tröskel- och marginaleffekterna för låg- och medelinkomsttagare. Ett särskilt jobbavdrag införs. Det blir därmed mer lönsamt att arbeta och att gå från att leva på sociala ersättningar till försörjning genom eget arbete. Jobbavdraget innebär skattesänkningar på minst 45 miljarder kronor per år. Första året sänks inkomstskatterna med 37 miljarder kronor.

För det andra föreslår vi reformer av arbetsmarknadspolitiken, arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen.

Det innebär att arbetsmarknadspolitiken effektiviseras och att matchningen mellan arbetssökande och lediga jobb förbättras.

Arbetslöshetsförsäkringens skyddsnet behöver förstärkas och dess roll som omställningsförsäkring tydliggöras. Det sker genom att försäkringen blir obligatorisk. Samtidigt ökas egenfinansieringen och ersättningen sänks stegvis. Arbetslösa med försörjningsansvar för barn under 18 år behåller en högre inkomstrelaterad ersättning under längre tid.

Vi sätter in åtgärder för att minska kostnaderna för sjukfrånvaron och för att motverka fusk och överutnyttjande. En sådan planerad åtgärd är att ge arbetsgivare lagstöd för att vid behov kunna kräva sjukintyg redan från första dagen. Kostnaderna för sjukfrånvaro och nedsatt arbetsförmåga till följd av trafikskador överförs från det allmänna till den obligatoriska trafikförsäkringen.

För det tredje föreslås en rad åtgärder i syfte att förbättra Sveriges företagsklimat och göra det mer lönsamt att anställa och driva företag. Exempelvis vill vi ytterligare reformera beskattningen av fåmansbolag, de s.k. 3:12-reglerna. Företagspaketet innehåller skattesänkningar med mera för sammanlagt cirka 14 miljarder kronor.

Förmögenhetsskatten avskaffas under mandatperioden 2007-2010.

Anställning i nya och växande företag underlättas genom sänkta arbetsgivaravgifter.

Nystartsjobb införs för att ge dem en ny chans som under lång tid varit arbetslösa, sjukskrivna, förtidspensionerade eller socialbidragsberoende.

Åtgärder sätts in mot regelkrångel och byråkrati som onödigtvis belastar företag och företagare.

Skattereduktion för hushållstjänster införs i syfte att skapa många tusen ”vita” jobb bland annat på bekostnad av den svarta sektorn. Härigenom skapas förutsättningar för ökad jämställdhet när kvinnor och män lättare kan förena arbete och karriär med tid för barnen.

I regeringsställning avser vi att under kommande mandatperiod stärka statsfinanserna och strama upp budgetprocessen. Alliansens partier är överens om ett högre offentligt sparande, lägre offentliga utgifter, större budgeteringsmarginaler och sänkta skatter.

För det fjärde föreslås en rad åtgärder för att gynna och stimulera äldre att på sina villkor stanna kvar på arbetsmarknaden.

Det omfattande utanförskapet är ett av Sveriges största problem. Den demografiska utvecklingen framöver är en av Sveriges största utmaningar.

Allians för Sverige föreslår:

- En omfattande inkomstskattereform som gör det märkbart mer lönsamt att arbeta. Vi vill införa ett särskilt skatteavdrag för dem som jobbar. I ett första steg sänks inkomstskatten med 37 miljarder kronor för löntagarna och i ett andra steg med 45 miljarder kronor. Därtill kommer ett motsvarande avdrag för näringsinkomster. En vanlig löntagare tjänar cirka 1 000 kronor per månad på våra förslag.
- En reformering av arbetsmarknadspolitiken, arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen i syfte att förbättra matchningen mellan arbetssökande och lediga jobb samt stimulera fler att återgå till arbete. AMS' struktur stramas upp och verksamhetens inriktning tydliggörs. Därtill stimuleras mångfald i förmedlingsverksamheten. Ersättningen i a-kassan trappas stegvis ned och egenfinansieringen ökas. Kontrollen skärps i socialförsäkringarna.
- En rad olika åtgärder som gör det enklare och lönsammare att anställa samt förbättra företagsklimatet. Exempelvis slopas förmögenhetsskatten och arbetsgivaravgifterna sänks eller slopas för nyanställningar. Därtill presenteras bl.a. en rad för att stärka riskkapitalförsörjningen och minska regelkrånglet.
- En tydlig satsning på att uppmuntra äldre som på sina villkor vill och kan stanna kvar på arbetsmarknaden. Detta innebär bl.a. att vi föreslår kraftigt sänkt skatt och arbetsgivaravgift för dem som väljer att jobba resp. anställa äldre än 65 år. Förslagen innebär också extra omfattande arbetsgivaravgiftssänkningar vid anställning av långtidsfrånvarande äldre än 55 år samt ändrat anställningsskydd i syfte att stärka anställningsbarheten.
- En utredning kring socialförsäkringarna i framtiden sjösätts.
- Stärk de offentliga finanserna och strama upp budgetprocessen. Se över den långsiktiga finanspolitiska målsättningen och regelverket.
- Stärk det kommunala självstyret och reformera det kommunala utjämningsystemet.

III Utanförskapet

Det finns stora grupper som vill och kan arbeta men som inte bereds arbete i socialdemokraternas Sverige. I delar av landet står bortåt en tredjedel av den vuxna befolkningen i arbetsför ålder utanför den reguljära arbetsmarknaden. Det är lika stor andel som under den ekonomiska krisen i början av 1990-talet. Det finns således stora grupper som vill arbeta men som inte bereds arbete i socialdemokraternas Sverige. Sammantaget rör det sig om cirka 1,5 miljoner personer.

Den totala arbetslösheten uppgick i januari 2006 till 417 000 personer eller 9,3 procent av arbetskraften. Därtill fanns det cirka 200 000 personer som kunnat och velat arbeta men som inte sökt jobb. Gruppen heltidsstuderande som samtidigt sökt arbete uppgick till 90 000 personer. Många av dem studerar i huvudsak därför att de inte kan hitta ett arbete. I internationell statistik räknas de som arbetslösa. De som ingår i dessa två grupper lever i långa stycken under otrygga förhållanden men utgör samtidigt ur samhällets synvinkel en betydande och outnyttjad reserv som lägligt nog står nära arbetsmarknaden. En annan grupp som de facto tillhör arbetsmarknaden är de som har jobb men som skulle vilja jobba mer.

I januari i år fick 250 000 sjuk- och rehabiliteringspenning och 556 000 var förtidspensionerade. Bland de sjukskrivna och förtidspensionerade finns stora grupper som anger att de skulle kunna arbeta om vissa villkor vore uppfyllda.

Genomsnittsåldern ökar i Sverige. Det innebär att allt fler kommer att efterfråga kvalificerad och dyrbar vård och omsorg. Detta medan en minskande del av befolkningen arbetar och betalar skatt på sina arbetsinkomster. Allt färre kommer att behöva ta hand om allt fler och finansiera allt mer. Vår slutsats är att fler i arbetsför ålder måste arbeta, och i genomsnitt också arbeta mer. Fler måste slussas in tidigare på arbetsmarknaden och färre lämna den i förtid. Att stimulera till en sådan utveckling är kärnan i vår ekonomiska politik.

IV Gör det mer lönsamt att arbeta

Problemet

Om Sverige skall kunna garantera och stärka tryggheten krävs fler som arbetar och färre som inte arbetar. Den höga frånvaron och låga sysselsättningen i kombination med en gradvis allt äldre befolkning utgör en av de största utmaningar som Sverige står inför. En viktig orsak till dagens höga frånvaro är att det för många knappt lönar sig att arbeta i stället för att leva på ekonomiska ersättningar. Svenska och internationella erfarenheter visar att en politik som gör det mer lönsamt att arbeta är avgörande för att skapa fler jobb och minska frånvaron.

De ekonomiska drivkrafterna till arbete är särskilt svaga för dem med lägst inkomster. Ökade skatter och minskade bidrag åter tillsammans upp merparten av den inkomstökning som en extra arbetsinsats ger. Under 1970- och 1980-talen var det höginkomsttagarna som hade marginalsatser på 70-80 procent. Nu är det ofta människor med de lägsta inkomsterna som drabbas av de största samlade marginaleffekterna.

När det knappast lönar sig att arbeta eller att anstränga sig mer minskar arbetsutbudet medan frånvaron stiger och företagets efterfrågan på arbetskraft sjunker. Skatte- och bidragssystemen har med andra ord skapat fattigdomsfällor som är svåra att ta sig ur. Den som har hamnat där känner naturligtvis ofrihet men drabbas också ofta av minskat självförtroende och otrygghet.

I Sverige har socialdemokraterna valt en kombination av höga skatter och bidrag som tillsammans har starkt negativa effekter på arbetsutbudet. Höga kommunalskatter och arbetsgivaravgifter i kombination med inkomstprövade bidrag och avdrag innebär, som framgått, höga marginaleffekter för låginkomsttagare. Det är begripligt att den som genom höga skatter och minskade avdrag och bidrag inte får mer än en bråkdel kvar av extraförtjänsten lika gärna väljer bort den. Att de svenska låginkomsttagarna är hårdare beskattade än låginkomsttagare i snart sagt något annat land gör inte saken bättre.

Sänkta inkomstskatter

Den höga skattebelastningen för låg- och medelinkomsttagare är en viktig orsak till att många i Sverige inte befinner sig i arbete. Men skattesystemets utformning har också stor betydelse för hur väl ekonomin fungerar i stort.

Allians för Sverige föreslår att inkomstskatten skall sänkas. I budgetmotionerna för 2006 föreslog vi att det, i ett första steg, införs ett jobbavdrag i den kommunala beskattningen. Jobbavdraget motsvarar hela arbetsinkomsten upp till en inkomst av 31 500 kronor. Därefter trappas avdraget upp med 20 procent av inkomsten mellan 31 500 och 107 800 kronor. Från 107 900 kronor uppgår avdraget till 46 800 kronor.

Den statsfinansiella kostnaden för detta första steg uppgick hösten 2005 till 37 miljarder kronor. Därtill kommer ett motsvarande avdrag vad gäller näringsinkomster. Den omständigheten att avdraget görs mot den kommunala skatten påverkar inte den kommunala ekonomin i vare sig ett statiskt eller dynamiskt perspektiv. Skälet till detta är att avdraget utformas som en angelägenhet direkt mellan staten och medborgarna.

I ett andra steg höjs avdraget och uppgår då till 45 miljarder kronor exklusive skattebortfall för avdrag för näringsinkomster

Allians för Sveriges skattereform stimulerar till och gör det lättare att leva på eget arbete. För att få största möjliga effekt på arbetsutbudet och sysselsättningen är

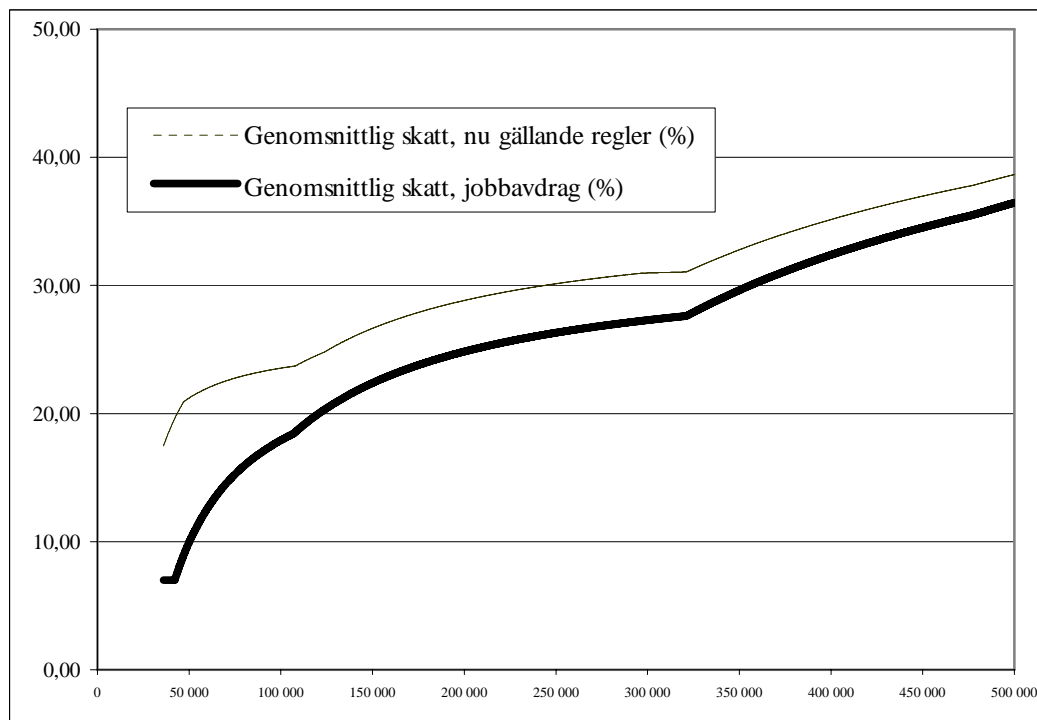
reformen inriktad mot att göra det lönsamt att gå från fulltidsfrånvaro till deltidsarbete.

Det är därför vi valt att utforma reformen så att merparten av skattesänkningarna tillfaller låg- och medelinkomsttagare. Inom dessa inkomstgrupper återfinns många frånvarande, deltidsarbetande, kvinnor, ungdomar och invandrare. Det är bland dessa grupper som de största möjligheterna till förändringar av arbetskraftsdeltagande finns. Utöver effekter på arbetsutbudet är en skattesänkning för låg- och medelinkomsttagaren också rimlig eftersom finansieringen även kommer att belasta breda löntagargrupper.

Diagram 1 visar hur genomsnittsskatten förändras i olika inkomstlägen. Den största sänkningen får de med lägst arbetsinkomster. Även marginalsattesänkningen är som störst för dem med de absolut lägsta arbetsinkomsterna, vilket sammanhänger med att dessa skattebefrias helt och hållet. Sammantaget kommer detta rimligen att ge en kraftig sysselsättningsstimulans.

Diagram 1 Genomsnittlig skatt steg 1

Procent

Det är viktigt att inkomstskattereformen också gör det mer lönsamt för dem som har ett arbete att utöka sin arbetstid. Detta gäller inte minst många deltidsarbetande akademiker, vilket är en grupp som domineras av kvinnor, och personer som får övertidsersättning. I dessa grupper är det rimligt att anta att sänkta marginalsatser stimulerar till ett ökat arbetsutbud.

I en allt mer konkurrensutsatt värld kommer länder som Sverige att tvingas till en allt snabbare strukturomvandling. För att på sikt kunna bevara vårt relativa löneläge mot omvärlden krävs att kunskapsinnehållet i vår produktion fortsätter att stiga. Detta kräver välutbildad arbetskraft. Därför är det viktigt att stärka avkastningen på extra ansträngningar, utbildning och förkovran. Den s.k. värnskatten kan ses som en straffskatt på utbildning och är därför skadlig för tillväxten. Vår ambition är därför att avveckla värnskatten.

Effekter av Alliansens inkomstskattereform

Förslaget innebär att alla som arbetar får en kraftig skattesänkning. För det första slopas skatten helt på låga inkomster. Därutöver sänks skatten påtagligt i övriga inkomstlägen. Låg- och medelinkomsttagare som arbetar deltid, oftast kvinnor, får betydande skattesänkningar. Ungefär tre fjärdedelar av skattesänkningarna tillfaller personer med låga eller normala inkomster.

Det fördelningsmässiga utfallet för olika familjetyper är också en viktig aspekt. Exempelvis vinner barnfamiljer mer i förhållande till familjer utan barn med Alliansens politik, vilket bl.a. sammanhänger med att deras förvärvsfrekvens oftast är högre.

Allra störst betydelse får skattereformen emellertid för dem som stegvis kan lämna försörjning via olika ersättningsystem till förmån för arbete. I tabell 1 illustreras hur inkomsten efter skatt ändras när en person som i dag är sjukskriven återgår till lågbetalt arbete på halvtid. Exemplet visar att Alliansens politik gör det betydligt mer lönsamt att börja jobba. Våra förslag leder till att personen i fråga får en inkomstökning efter skatt på knappt 19 000 kronor per år. Detta är cirka 7 000 kronor, eller 6 procent, mer än med regeringens politik.

Tabell 1 Effekt av att återgå från sjukskrivning på heltid till arbete på halvtid med en heltidsmånadslön på 15 000 kronor

Per år	Sjukpeng	Halvtidsarbete med regeringen	Halvtidsarbete med Alliansen
Före skatt	144 000	162 000	162 000
Skatt	37 000	43 200	36 300
Efter skatt	107 000	118 800	125 700
Skillnad		11 800	18 700

Inom Allians för Sverige är vi övertygade om att de åtgärder vi föreslår kommer att stimulera till ökad sysselsättning och tillväxt och därmed förstärka också de offentliga finanserna. Det är vår uppfattning att ytterligare åtgärder för att förbättra förutsättningarna för sysselsättning och tillväxt måste genomföras. Därför är ytterligare sänkningar av inkomstskatterna, förändringar av företagsbeskattningen och andra åtgärder för att stärka företagsklimatet angelägna.

V Sjukförsäkringen

Sjukförsäkringen skall ha som mål att bevara tryggheten för sjuka människor men den skall dessutom ge motiv och möjlighet att återgå till arbete. Sjukförsäkringen måste reformeras så att det blir mer förmånligt att gå tillbaka till att arbeta. I dag anger cirka 60 procent av de sjukskrivna att de kan arbeta. Alliansens partier föreslår en rad förändringar i sjukförsäkringen för att hjälpa människor att komma tillbaka i arbete och minska kostnaderna för staten. Kostnaderna för sjukdom och ohälsa har varit en gökunge i statens finanser ända sedan slutet på 1990-talet. År 1997 uppgick kostnaden för sjukskrivningar och förtidspensioner till runt 35 miljarder kronor. I år väntas kostnaden uppgå till 114 miljarder kronor.

Sedan 2002 har sjukförsäkringen börjat stramas åt något, med en dämpad kostnadsutveckling som följd. Men den samhällsekonomiska kostnaden fortsätter att stiga bl.a. genom att allt yngre blir förtidspensionärer. Regeringen räknar därtill med att statens kostnader för sjukpenning och sjukersättning åter skall börja stiga 2007.

Allians för Sverige nöjer sig inte med att bara dämpa en i längden ohållbar kostnadsutveckling. Ohälsan är nämligen hämmande för alla de människor som hamnat i långvarig sjukskrivning och som inte ges möjlighet till vård och rehabilitering. Vårdköerna vid landets sjukhus har långa tider fyllts på av allt fler sjukskrivna som väntar på behandling. Men landstingen har uppenbarligen haft dålig kontroll över det egentliga vårdbehovet. Enligt undersökningar kan så lite som en sjättedel av vårdköerna bestå av patienter med verkligt vårdbehov. Många patienter går i så fall sjukskrivna onödigt länge i väntan på en behandling som skulle ha kunnat komma till stånd tidigare om inte landstingen premierats för att uppvisa långa vårdköer. Det är en ovärdig och omänsklig hantering av de verkligt sjuka och ett slöseri med såväl människors inneboende skaparkraft som skattebetalarnas pengar.

När stora grupper i arbetsför ålder är frånvarande från arbetsmarknaden hålls arbetsutbudet tillbaka. Det driver på kostnadsutvecklingen för landets arbetsgivare. Vid en konjunkturuppgång riskerar brist på arbetskraft att uppstå tidigare om många människor står utanför arbetsmarknaden till följd av långvariga sjukskrivningar eller förtidspensionering. Arbetsgivarna är numera också skyldiga att betala 15 procent av ersättningen till långtidssjukskrivna. Det har lett till en ökad kostnad för företag med många sjukskrivna. Vi menar att det största problemet med denna s.k. medfinansiering är att den ökar svårigheterna för många att komma in på arbetsmarknaden. Riskerna för en hårdare granskning av de arbetssökandes hälsotillstånd ökar, vilket lätt leder till ett snävare urval vid anställning. Att medfinansieringen skulle ge arbetsgivarna incitament att förbättra arbetsmiljön är dessutom inte avgörande då sjukdom i många fall beror på andra omständigheter än arbetslivet och arbetsplatsen.

Sjukskrivningarna har även betydelse för dem som är friska. De kostnader som sjukskrivningar medför för företagen gör att de drar sig för att nyanställa eller ta in

vikarier. Därmed belastas personalen med de sjukskrivna kamraternas arbetsuppgifter. Det kan leda till en ond cirkel, där höga sjukskrivningstal på en arbetsplats leder till fler och fler sjukskrivningar bland den kvarvarande personalen. Inte minst inom den offentliga sektorn finns tecken på den typen av spiraler. Regeringen har brustit i sitt ansvar att bryta denna utveckling.

För människor som av arbetsmarknadsskäl hamnat i sjukskrivning finns ett särskilt dilemma. Vägarna tillbaka till arbetsmarknaden är ofta få, långa och fulla av hinder. Det handlar delvis om reglerna för hur sjukskrivningar och förtidspensioner kan kombineras med deltidsarbete. Särskilt hindrande är att höga marginalsatser gör det olönsamt för många sjukskrivna att komma tillbaka till arbetsmarknaden. En studie från Karolinska Institutet 2005 visade att nettobehållningen av att börja arbeta var negativ för 9 av 10 sjukskrivna kvinnor när kostnader förenade med arbetet togs med i kalkylen. Därför är det av vikt att även inkomstskatterna reformeras så att arbete tydligt premieras framför bidragsförsörjning. Människor måste få bättre möjligheter än i dag att komma till sin rätt.

Ökad kontroll för att motverka fusk och överutnyttjande

Sjukförsäkringen är en viktig trygghet för den som drabbas av sjukdom, oavsett om det leder till kortare eller längre frånvaro från jobbet. Samtidigt är sjukförsäkringen inte tänkt att ersätta arbetsinkomst för den som blir varaktigt arbetsoförmögen. Sjukskrivningarna har ökat kraftigt sedan mitten av 1990-talet. Samtidigt finns inga andra tecken på att svenskarna i allmänhet blivit sjukare. Tvärtom räknas vi till de friskaste folken i världen. Vår förväntade livslängd är hög. Därför är det uppenbart att sjukförsäkringen också utnyttjas av sådana som hör hemma i ett annat ersättningssystem eller som inte borde få någon ersättning alls.

En generös försäkring kräver att enbart de berättigade utnyttjar den. Så är inte fallet i dag. Det finns mycket som talar för att olika socialförsäkringar överutnyttjas samt att det förekommer rent bedrägeri. För att minska detta krävs bl.a. ökad kontroll. Det handlar exempelvis om att öka arbetsgivarnas möjligheter att kontrollera de korta sjukskrivningarna genom att ge dem lagstadgad rätt att kräva sjukintyg från första sjukskrivningsdagen. I dag finns en sådan rätt bara om den förhandlats fram mellan fack och arbetsgivare i kollektivavtal.

Vi vill strama upp rutinerna för bedömning av sjuk- och aktivitetsersättning (förtidspension) genom att låta dessa beslut fattas av tjänstemän på Försäkringskassan efter samråd med försäkringsläkare. På så sätt påskyndas bedömning och beslut om en person skall omskolas till ett annat yrke eller förtidspensioneras. Det senare fallet gäller förstås enbart när arbetsförmågan bedöms vara permanent nedsatt.

Om och när bedrägerier i socialförsäkringarna sätts i system riskerar de offentliga finanserna att utsättas för stora förluster. Dokumenterade exempel finns på personer som arbetat svart samtidigt som de haft både sjukförsäkringen och andra förmåner. Därmed har det allmänna belastats med socialförsäkringskostnader samtidigt som skatteintäkter undanhållits från det arbete som den fuskande faktiskt utfört. Det har då kunnat handla om arbetslöshetsunderstöd, bostadsbidrag och socialbidrag.

Allians för Sverige vill också att Försäkringskassan och Skatteverket får ett ökat ansvar för att genomföra kompletta bedrägeriundersökningar som sedan kan lämnas direkt till åklagare utan att först passera polisen. Åklagaren får sedan vända sig direkt till Försäkringskassan och Skatteverket om det behövs kompletterande undersökningar. Om personer behöver kallas till förhör eller andra tvångsåtgärder måste vidtas skall polisen – liksom hittills – kopplas in. Denna modell tillämpas nu på försök i Västmanland.

Vi föreslår även att ansvariga myndigheter får möjlighet att rutinmässigt samköra sina register.

Ny beräkningsgrund för sjukpenninggrundande inkomst (SGI)

Beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten, SGI, bör ändras. En SGI som grundar sig på den historiska i stället för, som i dag, den förväntade inkomsten är mer rättvisande och gör det dessutom svårare att genomföra försäkringsbedrägerier genom att uppge felaktig inkomst.

Vi föreslår att den inkomst som skall ligga till grund för sjuklön och sjukpenning (SGI) skall utgöras av de senaste 12 månadernas inkomst. Samma regel skall gälla även i föräldraförsäkringen och den tillfälliga föräldraförsäkringen. För den som har gått upp eller ned i arbetstid skall SGI i stället beräknas som aktuell inkomst multiplicerat med 0,95.

Vårt förslag kommer att leda till något lägre ersättning, framför allt för den som under det senaste året haft en snabb löneutveckling.

Det är mycket angeläget att minska kostnaderna för sjukfrånvaron och stimulera människor att gå tillbaka till arbete. Mot den bakgrunden anser vi att det är betydligt mer angeläget att exempelvis sänka skatterna för människor med låga och genomsnittliga inkomster än att höja bidragen för dem som tjänar mest. Därför motsatte vi oss regeringens förslag att höja taket i sjukförsäkringen till tio basbelopp.

Förändringar i förtidspensionen

Avsättningar till ålderspensionssystemet utgår med 80 procent av den försäkrade inkomsten i såväl sjukförsäkringen som a-kassan. Vi anser att denna pensionsförmån

bör gälla även för förtidspensionerades sjuk- och aktivitetsersättning. Därför föreslår vi att 80 procent av antagandeinkomsten (den inkomst som förtidspensionen beräknas på) skall vara pensionsgrundande och inte som i dag 100 procent.

Utvidgat ansvar för trafikförsäkringen

Samhällets kostnader för trafikskadades sjukpenning och sjukersättning har ökat dramatiskt de senaste tio åren. Det har lett till ökade kostnader för skattebetalarna, men också för den privata trafikförsäkringen. Så sent som 2002 tvingades försäkringsbolagen göra en större premiejustering för att täcka ökade kostnader. Precis som i socialförsäkringarna är det framför allt kostnaderna för sjuk- och aktivitetsersättning till skadedrabbade som har ökat.

Denna starkt negativa trend måste brytas. Vi föreslår därför att statens kostnader för trafikskadades sjukpenning och sjukersättning överförs till trafikförsäkringen. En sådan reform bedöms på sikt ge stora samhällsekonomiska vinster i form av ökad trafiksäkerhet, förbättrad rehabilitering och minskade skadekostnader.

Erfarenheterna från bl.a. Finland visar att en trafikförsäkring som har det fulla ansvaret för skadekostnaderna också blir samhällsekonomiskt mer lönsam. Finska bilister har ända sedan 1959 fått betala för de skadekostnader som uppstår i trafiken (sedan 2005 även för sjukvårdskostnaderna). Försäkringstagare med lågt riskbeteende har premierats, vilket har dämpat skadefrekvensen samtidigt som premierna hållits nere och till och med är lägre för många finska normalbilister än vad motsvarande svenska premier är i dag. På sikt kan således både statskassan och bilisterna tjäna på att trafikförsäkringen tar över ansvaret för skadekostnaderna.

För 2005 uppskattas statens sjukpenning- och sjukersättningskostnader till följd av trafikskador till knappt åtta miljarder kronor. Därav utgör kostnader för sjukskrivningar cirka en miljard kronor och förtidspensioner knappt sju miljarder kronor. Den sammanlagda skulden för framtida utbetalningar för att täcka historiska skador beräknas till cirka 70 miljarder kronor.

Samtliga tillkommande kostnader för skador som inträffar efter den 31 december 2006 skall enligt vårt förslag bäras av trafikförsäkringen. Därtill införs en särskild trafikförsäkringsavgift för att täcka avvecklingskostnaderna för de befintliga trafikskadorna. Avgiften tas ut som ett procentuellt påslag på trafikförsäkringspremien.

Reformen innebär att försäkringsbolagen kommer att höja sina premier för fordonsägarna med cirka åtta miljarder kronor. Skilda fordonstyper kommer att drabbas olika av förslaget. Baserat på Trafikförsäkringsföreningens avgifter för oförsäkrade fordon kan följande höjningar bli aktuella inom respektive fordonsklass:

Tabell 2. Typiska premiehöjningar som följd av trafikförsäkringens övertagande av kostnader för trafikskadades sjukpenning och sjukersättning

Fordonsslag	Premie- höjning	TF- avgift	Total höjning	per månad
Personbil, privat	866 kr	299 kr	1 164 kr	97 kr
Personbil, företag	1 734 kr	598 kr	2 332 kr	194 kr
Motorcykel	2 164 kr	746 kr	2 911 kr	243 kr
Moped	169 kr	58 kr	227 kr	19 kr
Traktor	320 kr	110 kr	430 kr	36 kr
Lastbil	1 990 kr	686 kr	2 676 kr	223 kr
Buss	6 361 kr	2 194 kr	8 555 kr	713 kr
Skoter	177 kr	61 kr	238 kr	20 kr

Tabellen visar att en privatbilist i genomsnitt väntas få en premiehöjning på 97 kronor i månaden. Störst höjningar kommer att ske på bussar, lastbilar och tunga motorcyklar. Mopeder och skotrar får en premiehöjning på omkring 20 kronor i månaden.

VI En väl fungerande arbetslöshetsförsäkring

Alla skall vara försäkrade

En väl fungerande arbetslöshetsförsäkring är en frihetsfråga. Om det finns en ersättning vid tillfälliga perioder av arbetslöshet blir människor tryggare och vågar pröva nya arbeten. Utformningen av försäkringen påverkar hur arbetsmarknaden fungerar. En generös försäkring för kortvarig arbetslöshet kan enligt vår mening verka som ett smörjmedel för ökad flexibilitet på arbetsmarknaden. Blir ersättningsperioden långvarig riskerar däremot en alltför generös försäkring att hindra människors möjligheter att hitta ett nytt jobb.

Arbetslöshetsförsäkringen bör reformeras så att arbete alltid lönar sig mer än arbetslöshet och att flaskhalsar på arbetsmarknaden undanröjs. Det är flera faktorer i arbetslöshetsförsäkringen som måste balanseras mot varandra för att ge så positiva effekter som möjligt på sysselsättningen. Dit hör t.ex. ersättningsperiodens längd, ersättningsnivåerna och beräkningsgrunden för ersättningen men också kvalifikationskrav, sanktioner och finansieringen av arbetslöshetsförsäkringen.

Arbetslöshetsförsäkringen skall ersätta en varaktig inkomst som någon har förlorat och inte grundas på tillfälliga inkomster. Alliansen föreslår därför att möjligheten att kvalificera till arbetslöshetsersättning enbart genom studier, det s.k. studerandevillkoret, slopas. Alliansen vill också begränsa möjligheten att ha rätten till arbetslöshetsersättning vilande – den s.k. överhoppningsbara tiden – till högst fem år.

Sex månaders arbete skall precis som i dag räcka för att kvalificera till arbetslöshetsersättning, men vi höjer kravet till minst halvtidsarbete på 80 timmar i månaden. Den ersättning som betalas ut skall grundas på de senaste tolv månadernas inkomster i stället för de senaste sex månadernas. Därtill skall det skyddsnet som arbetslöshetsförsäkringen utgör vara heltäckande och gälla alla arbetstagare. I dag står uppåt 700 000 personer utanför a-kassan, trots att de har jobb och bidrar via skattsedeln till a-kassans finansiering. Vi menar att alla som uppfyller arbetsvillkoret skall få samma ersättning som de som i dag är med i en a-kassa samtidigt som de också skall vara med och betala för försäkringen. År 2005 fick cirka 90 000 arbetslösa personer inte någon inkomstrelaterad ersättning i a-kassan utan enbart grundbeloppet på 320 kronor per dag.

Allians för Sverige föreslår att arbetslöshetsförsäkringen skall vara obligatorisk och inkludera alla som arbetat tillräckligt länge för att kvalificera sig till försäkringen. En arbetslöshetsförsäkring som omfattar alla är för oss en viktig del av den generella välfärden.

Ökad egenfinansiering i försäkringen

När arbetslöshetsförsäkringen infördes betalade arbetslöshetskassornas medlemmar eller de fackförbund som drev kassorna merparten av försäkringens kostnader. Nu betalar staten i genomsnitt drygt 90 procent av utgifterna. På marginalen subventioneras arbetslösheten fullt ut vilket innebär att ytterligare en arbetslös inte kostar a-kassorna ("försäkringsbolagen") någonting. Detta innebär att varken arbetsgivare eller löntagarkollektivet behöver bära den direkta kostnaden om arbetslösheten ökar. Detta är inte rimligt. Vi menar att arbetslöshetsförsäkringen måste vara mer försäkringsmässig och att den statliga subventionsgraden måste minskas.

Det är viktigt att kostnaderna för arbetslösheten blir tydligare och synligare. Alliansen vill därför öka egenfinansieringen av utgifterna i arbetslöshetsförsäkringen. Förslaget innebär att egenfinansieringen ökar med 10 miljarder kronor, vilket motsvarar en subventionsgrad kring 65 procent. Avgifterna till varje arbetslöshetskassa kommer därmed mer tydligt att variera med arbetslösheten. Därmed skapas motiv för kassorna att skärpa kontrollen så att ersättning inte felaktigt betalas ut. De fackförbund som är ytterst ansvariga för arbetslöshetskassorna får också incitament att se till att arbetslösheten hålls tillbaka och minskar.

Alliansen föreslår att ingen kassa skall behöva höja avgiften med mer än 300 kronor i månaden. För det stora flertalet blir avgiftshöjningen betydligt lägre, i genomsnitt cirka 180 kronor i månaden. Dessutom skall höjningen bara belasta dem som har jobb, inte de arbetslösa.

Den sänkning av inkomstskatterna för förvärvsarbete som vi föreslår blir således betydligt större än höjningen av egenavgiften.

Ersättning vid omställning

Vi vill stärka arbetslöshetsförsäkringens roll som en omställningsförsäkring som underlättar övergången från ett arbete till ett annat. Detta innebär bl.a. att ersättningsnivån skall trappas ned med tiden.

Allians för Sverige föreslår att ersättning från arbetslöshetsförsäkringen bara skall kunna utgå under en ersättningsperiod på 300 ersättningsdagar (14 månader). För att ge den arbetssökande incitament att komma tillbaka i arbete och arbetsförmedlingen motiv att snabbt hjälpa till med samma sak trappas ersättningen ned från 80 till 70 procent efter 200 ersättningsdagar (9 månader). Arbetssökande som har försörjningsansvar för barn skall få längre tid på sig att söka arbete. För dem skall ersättningen utgå under 450 dagar (nästan 21 månader). Ett enhetligt tak införs. Lägsta dagpenning är 320 kronor per dag och högsta dagpenning är 680 kronor per dag.

Jobbgaranti

Personer som inte fått ett arbete trots att de sökt under lång tid kan behöva mer aktiv hjälp från arbetsförmedlingen. Alla långtidsarbetslösa föreslås därför få rätt till en s.k. jobb- och utvecklingsgaranti. Syftet med garantin är att med hjälp av individuellt utformade åtgärder så snabbt som möjligt hjälpa deltagarna in på den reguljära arbetsmarknaden.

Tyngdpunkten i jobbgarantin är att förbereda deltagarna för arbetslivet genom olika jobbsökande aktiviteter. Korta kompletterande utbildningar kan ingå liksom praktik och vissa samhällsnyttiga arbetsinsatser. Aktiviteterna skall ordnas av en mångfald auktoriserade anordnare.

Alla som deltar i jobbgarantin får en ersättning som uppgår till högst 65 procent av den förlorade arbetsförtjänsten, dock lägst grundbelopp och högst takersättningen. Den som inte vill delta förlorar rätten till ersättning.

Bättre kontroll av reglerna

Ett villkor för att arbetslöshetsförsäkringen skall fungera är att ersättning enbart ges till dem som aktivt söker arbete och som inte tackar nej till erbjudna arbeten. Dagens regler är mycket strikta på den punkten. Granskningar som gjorts av Riksrevisionen och Inspektionen för Arbetslöshetsförsäkringen (IAF) visar dock att de inte tillämpas konsekvent. Sedan 2005 har arbetsförmedlingarna emellertid blivit mer ifrågasättande när det gäller rätten till ersättning för personer som inte uppfyller villkoren. Fler steg i den riktningen måste tas.

Trovärdigheten för en generös arbetslöshetsförsäkring bygger på att regelverket respekteras.

VII En ny arbetsmarknadspolitik

Ett sunt och vitalt arbetsliv samt trygghet för arbetstagarna är avgörande ingredienser för tillväxt, men ett samhälle i ständig förvandling ställer stora krav på arbetskraften. Det går inte att stoppa den pågående strukturomvandlingen, men det behövs en politik som bäddar för så mjuka övergångar som möjligt till det nya. I en sådan värld är arbetsmarknadspolitik ännu viktigare än tidigare.

Allians för Sverige menar att det inte är arbetsmarknadspolitiken som är problemet, utan hur den utformas. Det finns inom socialdemokratin en övertro på AMS-maskinen och dess förmåga att skapa förutsättningar för jobbtillväxt. Vad arbetsmarknadspolitiken kan och skall göra är att fungera som ett smörjmedel på arbetsmarknaden. Den skall bidra till att människor så snabbt som möjligt kan gå från ett jobb till ett annat, eller från arbetslöshet till ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Grunden för en väl fungerande arbetsmarknadspolitik måste därför vara att verksamheten styrs av klara och entydiga mål och utformas oberoende av dagspolitiska hänsyn. Allians för Sverige vill därför reformera AMS från grunden.

Ett av flera inslag i detta är att det är naturligt att verksledningen får större möjligheter än i dag att bedöma hur resurserna skall fördelas mellan förmedlingsverksamhet, utbildning och andra åtgärder. Vilka åtgärder som är ändamålsenliga skall avgöras av verksledningen inom ramen för målen för verksamheten. Arbetsmarknadspolitiken bör inriktas på att arbetsförmedlingarna bidrar till att göra det lättare för arbetslösa att söka arbete. Förmedlarna bör ha ett tydligt uppdrag att säkerställa att de som är arbetslösa söker arbete. Arbetsmarknadsutbildningarna bör inriktas på att förstärka kompetensen och därmed göra arbetslösa mer anställningsbara.

En politik för att matcha och aktivera arbetslösa är en naturlig komponent i Allians för Sveriges program för att göra det enklare att anställa. Vi prioriterar resurser för matchning mellan arbetssökande och lediga jobb, ökad konkurrens och förbättrad kontroll. Arbetsmarknadspolitikens viktigaste uppgift är att matcha arbetssökande med lediga arbeten och hjälpa människor att byta ”spår”, dvs. att flytta mellan yrken eller arbetsplatser. En förutsättning är emellertid att det i botten finns en dynamisk arbetsmarknad med jobb att söka, något som Allians för Sveriges ekonomiska politik lägger grunden för.

Regeringens sysselsättningspaket saknar substans

I statsbudgeten för 2006 föreslår regeringen ytterligare satsningar på arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Regeringens sysselsättningspaket beräknas omfatta 55 000 personer med möjlighet till arbete, praktik eller utbildning. Ett av flera problem är att paketet har stora undanträngningseffekter. Blir undanträngning

exempelvis 70 procent slutar regeringens sysselsättningspaket på en ökning med måttliga 15 000 platser för 2006. Med en total kostnad på nästan 9 miljarder kronor kommer varje plats i utbildning, praktik eller arbete att kosta skattebetalarna drygt 600 000 kronor.

Alliansen säger nej till regeringens satsningar på 15 000 plusjobb då förslaget är nästan helt inriktat på offentlig sektor. Det är avgörande för svensk ekonomi och för långsiktig sysselsättning att sysselsättningen i första hand ökar i det privata näringslivet. Alliansens förslag om nystartsjobb och om nedsättningar av arbetsgivaravgiften för nyanställningar är, till skillnad från regeringens förslag, effektivare och mer träffsäkra åtgärder.

Sänkta arbetsgivaravgifter för nyanställningar

Antalet personer utanför arbetskraften har i stort varit oförändrat under det socialdemokratiska regeringsinnehavet. Under en konjunkturförbättring brukar människor gå tillbaka till arbetskraften och aktivt söka arbeten. Detta har inte skett; i stället har allt fler lämnat arbetsmarknaden så att var femte vuxen nu står utanför arbetsmarknaden. Detta tyder på allvarliga strukturproblem på arbetsmarknaden.

Våra åtgärder inom sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen, liksom sänkningen av inkomstskatten för förvärsarbetande, ökar utbudet av arbetskraft. Detta kommer i sig att skapa fler jobb. Samtidigt är det viktigt att också efterfrågan ökar, att det finns nya jobb att gå till. Att sänka kostnaderna för att anställa ökar benägenheten att anställa. Allians för Sverige vill sänka tröskeln för nyanställningar. Sänkta arbetsgivaravgifter sänker kostnaderna. Men generella arbetsgivaravgiftssänkningar kan innebära stora dödviktsförluster dvs. att arbetsgivarna får skattelättnader för anställningar som skulle ha ägt rum ändå. Dessutom riskerar generella sänkningar att slå igenom i en högre löneökningstakt, vilket dämpar sysselsättningseffekten.

Mot denna bakgrund är det bättre med ett riktat stöd för nyskapade arbetstillfällen. Det innebär att arbetsgivaravgifterna sänks för nettotillskottet av arbetskraft. Stödet måste dock vara flerårigt om det skall få verklig och varaktig effekt.

Vi föreslår att arbetsgivare i näringslivet som utökar sin arbetsstyrka endast betalar pensionsavgift för nettotillskottet av nyanställda och slipper övriga arbetsgivaravgifter under det första året. Därefter sker en årlig upptrappning av arbetsgivaravgiften. Efter fyra år upphör nedsättningen.

Alliansens förslag till arbetsgivaravgiftssänkningar skiljer sig från regeringens och samarbetspartiernas. Deras förslag gäller ett år och vårt fyra. Regeringens förslag riktar sig endast till soloföretagare och gäller endast en anställd. Med Alliansens förslag får alla företag en arbetsgivaravgiftssänkning för varje nyanställd. Medan regeringens förslag genom sin utformning sannolikt får en begränsad effekt, räknar vi med att efterfrågan på arbetskraft kommer att öka betydligt med Alliansens

förslag. Det kan tilläggas att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna skall kunna läggas ovanpå den nedsättning av arbetsgivaravgiften som utgår genom Alliansens förslag om nystartsjobb.

Alliansens förslag måste ses i kombination med det övriga programmet. Sannolikheten för att sänka arbetsgivaravgifter skall leda till högre sysselsättning snarare än till löneökningar eller ökade företagsvinster ökar väsentligt när åtgärden dels är riktad, dels vidtas i kombination med ökat arbetsutbud.

Nystartsjobb

Ett sätt att förbättra sysselsättningsläget för grupper med svag förankring på arbetsmarknaden är att sänka arbetsgivaravgifterna för dessa. I bl.a. Nederländerna, Belgien, Frankrike, Tyskland och Storbritannien har riktade skattelättnader införts med gott resultat.

Allians för Sverige vill på liknande sätt underlätta för dem som har en svag förankring i arbetslivet att komma tillbaka till arbetsmarknaden. Det är också viktigt att vidta åtgärder för ungdomar, så att de inte fastnar i arbetslöshet. Ungdomar löper större risk att bli utslagna om inte arbetslösheten snabbt upphör. Invandrare behöver också särskilt stöd eftersom de har stora svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Allians för Sverige är överens om ett gemensamt förslag om s.k. nystartsjobb för att underlätta för dem som har en svag förankring i arbetslivet att komma tillbaka till arbetsmarknaden. Förslaget innebär att alla som varit frånvarande från arbetsmarknaden i mer än ett år på grund av sjukdom, arbetslöshet eller förtidspension skall kunna anställas utan arbetsgivaravgift under lika lång tid som de varit frånvarande, dock längst fem år, utan särskild prövning. Ungdomar mellan 20 och 24 år som varit arbetslösa i sex månader omfattas av nystartsjobben. För dem gäller dock skatterabatten i högst ett år utan särskild prövning. Nystartsjobb skall även gälla under de tre första åren efter det att en person beviljats uppehåll i Sverige.

Problemet med riktade skattelättnader är s.k. undanträngningseffekter. De innebär att skattelättnaden tränger undan den person som kanske skulle ha fått jobbet om "subventionen" uteblivit men som nu får träda tillbaka till förmån för en i detta hänseende gynnad person. Risken för undanträngningseffekter talar dels för att rikta skattelättnader endast till väl avgränsade grupper som befinner sig långt från arbetsmarknaden, dels för att lättnaderna bara ges under en avgränsad tidsperiod och inriktas mot den privata sektorn. De bör inte vara inkomstrelaterade eller ge upphov till marginaleffekter. De skall gälla löner enligt gängse avtal och kontrolleras och följas upp noggrant.

För att få största möjliga effekt på utanförskapet vill vi att Alliansens förslag om arbetsgivaravgiftssänkningar skall kunna läggas till skatterabatten i nystartsjobben.

Därmed blir den skatterabatt som ges till personer som under lång tid stått utanför arbetsmarknaden mycket kraftfull – upp till 50 procent av lönekostnaden.

I dagens system undantas personer med särskilt anställningsstöd från LAS. Nystartsjobben skall emellertid omfattas av skyddsreglerna i lagen om anställningsskydd. Till skillnad från regeringens förslag om plusjobb, som är en arbetsmarknadspolitisk åtgärd hanterad av arbetsförmedlingen, är Alliansens skatterabatt i nystartsjobben en rättighet som gäller alla, oavsett hur anställningen förmedlas. Anställda och arbetsgivare som kommer överens om en anställning och uppfyller kraven föreslås kunna ansöka hos skattemyndigheten om att arbetsgivaravgiften tas bort. Därmed minskar risken för den stigmatisering som åtgärder via arbetsförmedlingen för med sig.

Alliansens förslag om nystartsjobb är riktade till särskilt utsatta grupper och gäller näringslivet. Skatterabatten är inte begränsad till någon högsta inkomstnivå. Detta betyder bl.a. att en löneutveckling är möjlig med nystartsjobb.

Vi menar, till skillnad från regeringen, att det är viktigt att budgetlagen följs. Därför bör utgiftstaken anpassas till satsningar på nystartsjobben, eftersom nedsättningen av arbetsgivaravgifterna minskar statens inkomster i stället för att belasta statens utgifter. Regeringen satsar på både plusjobb och utbildningsvikariat i form av skattekrediteringar, utan att någon motsvarande justering görs av utgiftstaket. Det är ett sätt att kringgå lagen och undergräva förtroendet för sunda statsfinanser i Sverige.

Arbete är vägen till integration

Ett problem som invandrare möter vid introduktionen på arbetsmarknaden är att det tar tid att skaffa sig de kunskaper som krävs för att fungera väl på en ny arbetsmarknad. Till det kommer att många arbetsgivare säger sig ha svårare att bedöma arbetsförmågan hos en invandrare än hos en infödd svensk. Det förekommer tyvärr också inslag av diskriminering. Alla dessa faktorer gör att det kan vara svårt för invandrare att finna arbete.

För att övervinna dessa svårigheter föreslår Alliansen att nystartsjobb skall gälla under de tre första åren i Sverige för alla som beviljats uppehållstillstånd. Det är viktigt att invandrare erbjuds en god språkutbildning under perioden med nystartsjobb. Vi vill öka valfriheten och ersätta dagens Svenska för Invandrare (SFI) med en utbildningspeng där var och en själv fritt kan välja utbildare. Erfarenheterna visar att integrationen ökar avsevärt när introduktionen på arbetsmarknaden inleds omgående. Träningen i svenska kombineras då med förvärvsarbete redan under det första året i Sverige. Vi vill i det sammanhanget pröva ett system med lärlingsintroduktion.

Integrationen på arbetsmarknaden kan underlättas genom att invandrarnas kompetens snabbare tas till vara. En undersökning från Integrationsverket visar att

endast 25 procent av de nyanlända flyktingarna har fått sin utbildning värderad och att ännu färre har fått sin yrkeserfarenhet validerad efter två år. Vi vill att ett enklare och mer ändamålsenligt alternativ skall kunna erbjudas genom allmänna tester på de kunskaper en viss person besitter. Dessa tester skall erbjudas vid täta och regelbundet återkommande tillfällen på flertalet högskolor och universitet.

Bedömningen av praktiska yrkeskunskaper måste förbättras. En modell som genomförts i Finland där alla har rätt att visa upp sina kunskaper i ett fristående yrkesprov är värd att pröva. Provet bör vara oberoende av hur individen skaffat sig yrkeskunskaperna och färdigheterna.

Ett problem i dagens system för mottagandet av nyanlända invandrare är att inkomststødet under introduktionsperioden normalt utgår i form av socialbidrag. Socialbidraget avräknas med 100 procent mot ökade inkomster. Så länge hushållets disponibla inkomst vid arbete inte överstiger socialbidraget och eventuella andra bidrag och kostnader förknippade med arbete är det ekonomiska utbytet av att arbeta obefintligt. Vi vill därför pröva att ta bort inkomstavräkningen under introduktionsfasen i Sverige.

Vi vill också pröva möjligheterna att den jobb- och utvecklingsgaranti vi föreslår skall garanteras alla som annars skulle hänvisas till socialbidrag. Därmed kan människor som annars riskerar att hamna i passivt bidragsberoende och utanförskap ges en möjlighet till arbetsträning och anpassning till arbetsmarknaden.

En ny struktur för arbetsmarknadspolitiken

Arbetsmarknadspolitiken bedrivs i dag inom ramen för en komplicerad organisatorisk struktur. Arbetsmarknadsverket (AMV) svarar för huvuddelen av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och består av Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) och en länsarbetsnämnd i varje län. I länsarbetsnämnderna ingår bl.a. de offentliga arbetsförmedlingarna. Såväl AMS som länsarbetsnämndernas arbete leds av styrelser som består av politiker och representanter för arbetsmarknadens parter.

En reformerad myndighets mål blir att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt: Myndigheten måste därför befrias från en politisk styrning som hindrar snarare än främjar effektivt arbete. En politik för att matcha och aktivera arbetslösa är en naturlig komponent i Alliansens program för att göra det enklare att anställa. Vi prioriterar resurser för matchning mellan arbetssökande och lediga jobb, ökad konkurrens och förbättrad kontroll.

Alliansen vill reformera AMS från grunden. En enhetlig myndighetsorganisation skall införas, myndigheten skall ges en självständig professionell ledning och det politiska inflytandet skall minskas. Alliansens förslag innebär att länsarbetsnämnderna läggs ner. Flexibiliteten på arbetsmarknaden förbättras om

arbetsmarknadspolitiken byggs upp kring de lokala arbetsmarknaderna som växt fram naturligt i stället för att begränsas till länsindelning.

Många arbetssökande upplever att de inte får något stöd av arbetsförmedlingen i sitt sökande efter jobb. Allians för Sverige vill se en aktiv arbetsförmedling som effektivt kan matcha arbetssökande med arbetsgivare.

Forskningen har belagt att en väl fungerande förmedlingsverksamhet – där det ställs tydliga krav på sökaktivitet – bidrar till att arbetslösheten minskar. Det är viktigt att arbetsmarknadsmyndigheten ges möjlighet att prioritera förmedlingsverksamheten och att arbetsförmedlingarna förbättras och blir mer individinriktade. En förutsättning för goda resultat är emellertid att det finns en dynamisk arbetsmarknad i botten med jobb att söka, något som Alliansens jobb- och företagsprogram lägger grunden för.

Privata arbetsförmedlingar, branschvisa förmedlingar och bemanningsföretag bör kunna komplettera den offentliga arbetsförmedlingen. Konkurrensen i förmedlingsverksamheten kommer att gynna de arbetssökande genom att diversifieringen blir större. De sökande får ett större utbud och kan välja förmedling som inriktar sig på individens kompetens eller yrkesgrupp. På så sätt kan man snabbare få matchningshjälp. Dagens arbetsförmedlingar skulle avlastas.

Det är en orimlig arbetssituation på arbetsförmedlingarna när varje arbetsförmedlare har 100-700 arbetssökande som de skall hjälpa och stödja. Regeringen har förvärrat situationen genom att inrätta friåret. Uppgiften att administrera deltagare i friåret tar så mycket av arbetsförmedlarnas tid att regeringen t.o.m. har tvingats flytta friårsplatser från ett år till ett annat. Det blir därför mindre tid över till arbetsförmedlarnas egentliga jobb, att förmedla arbeten till arbetssökande. Alliansen vill avskaffa friåret.

VIII En politik för äldre och äldres arbete

Äldre är en i många stycken underskattad och förbisedd kraft i arbetslivet. Viljan och möjligheten hos många äldre att arbeta utgör dessutom en välbehövlig arbetskraftsreserv. Behovet av fler äldre i arbetslivet finns överallt, inte minst inom vården. Där finns alltför få äldre, ty skötare och sköterskor slutar i förtid. Slitet lönar sig inte. Inom näringslivet finns förvisso stora behov av unga, välutbildade människor som kan tillföra det senaste inom IT och vetenskap. Erfarenhet och bredd kommer emellertid med ålder. Kombinationen av erfarenhet och nya kunskaper torde kunna utnyttjas bättre. Mot denna bakgrund vill vi underlätta för äldre att arbeta längre och att underlätta för företag att anpassa arbetsmiljön så att den bättre passar äldre.

Alliansen menar att det finns en potentiell efterfrågan och ett potentiellt utbud av äldre arbetskraft som det svenska samhället inte nyttiggör sig. För de enskilda

människornas skull men också för samhällsekonomins skull vill vi skapa incitament för fler äldre att – om de så önskar – fortsätta att göra en arbetsinsats i eller utanför sin gamla arbetsplats.

Vi lever allt längre men arbetar allt färre år mellan en längre och längre studietid och en tidigare och tidigare (effektiv) pensionsålder. Det håller inte i tider då allt färre ser ut att få försörja allt fler. Vi förmenar ingen att njuta sitt otium på äldre dagar. Men för dem som trivs bättre med att i någon form fortsätta i arbetslivet – där lön bara är en del av utbytet – är det hög tid att förbättra möjligheterna och villkoren. Det är vad Alliansen vill göra som en viktig del i sin politik för äldre – en politik som också omfattar bättre vård och omsorg för alla gamla som behöver det.

De av oss som får förmånen att leva ett långt liv kommer nästan mangrant i behov av stöd och hjälp på ålderns höst. I dag upplever många tyvärr hur en bristfällig vård på äldre dagar urartar till ren vanvård. Allians för Sverige presenterar i andra sammanhang förslag till tydliga förbättringar inom detta område. Här handlar det alltså om förslag för att göra det möjligt och attraktivt för alla dem som vill och kan förlänga arbetslivet att också göra det. Till glädje för sig själva och för andra.

Allians för Sverige har presenterat en rad förslag som också underlättar för äldre. Det gäller bl.a. ökad valfrihet och trygghet i äldreomsorgen. Äldreomsorgen skall vara trygg och värdig. Samtidigt skall brukarna ges inflytande och självbestämmande. Med fler valmöjligheter får medborgarna en mer lyhörd offentligt finansierad äldreomsorg, vars fokus är den enskildes behov och önskemål. Valfriheten gagnar också personalen. Den får ökade möjligheter till utveckling, fler karriärvägar och bättre kompetensutveckling. Vi föreslår att Fritt Val införs inom äldreomsorgen.

- Inför Fritt Val av särskilt boende (även i annan kommun) och hemtjänstinsatser (efter biståndsbedömning).
- Biståndsbedömda och vårdbehövande makar skall erbjudas plats på samma boende.
- Inför skyldighet för kommunerna att informera medborgaren om vilka möjligheter som står till buds.
- Använd enhetliga och vedertagna system för att mäta kvalitet och kostnader inom äldreomsorgen.
- Inför krav på certifiering/auktorisering av utförare av välfärdstjänster, för att garantera trygghet och kvalitet.

En utförlig redovisning av Alliansens förslag för bättre vård och omsorg finns i rapporten ”Från byråkrati och monopol till patientmakt och mångfald”.

Allians för Sverige vill också tillföra en rad förslag för att underlätta för äldre att stanna kvar på arbetsmarknaden på sina villkor.

1) Förstärkt jobbavdrag för äldre som väljer att jobba. Ett sätt att stimulera äldre att stanna längre på arbetsmarknaden är att göra det mer lönsamt att jobba än att gå i pension. Det jobbavdrag som Alliansens partier vill genomföra skall självfallet också omfatta personer som arbetar efter pensionsåldern. Av flera skäl anser vi det motiverat med en ytterligare skattesänkning för personer som fyllt 65 år. I den gruppen medborgare är sysselsättningsgraden i dag mycket låg. Potentialen är emellertid väsentlig. Vi vill öka den enskildes valfrihet inom arbetslivet också på äldre dar och ser samtidigt en möjlighet för samhället att ta tillvara de äldres kunskaper och färdigheter under längre tid. Mot den bakgrunden föreslår vi att arbetsinkomster upp till 63 000 kronor/år det första året och 72 000 kronor/år det andra året befrias från skatt. Därefter trappas det förstärkta jobbavdraget för äldre upp med samma procentsatser och inkomstgränser som för andra löntagare. Sammantaget innebär det förstärkta jobbavdraget att en person som fyllt 65 år och som väljer att fortsätta arbeta får en skattelättnad kring 20 000 kronor/år redan vid låga inkomstnivåer. Effekten för statskassan beräknas till cirka 400 miljoner kronor per år.

2) Slopa arbetsgivaravgifterna för personer 65 år och äldre. Det räcker inte att fler äldre vill jobba mer. Ett ökat utbud måste möta ökad efterfrågan. Fler företag måste våga och vilja satsa på fler seniora personer. Fler företag måste kanske också lära sig att bättre ta vara på de äldres erfarenheter och uppskatta kvaliteter som yngre medarbetare inte hunnit utveckla. Men för arbetsgivaren handlar det självfallet också om lönsamhet. Ett sätt att göra det mer attraktivt för företag att behålla och nyanställa äldre arbetskraft är att sänka arbetsgivaravgiften för dessa. Ytterligare skäl till att sänka arbetsgivaravgiften är att skapa ekonomiskt utrymme för företagen att anpassa arbetsplatsen efter äldres önskemål och behov. Något som ofta nog också övrig arbetskraft har nytta och glädje av. Mot denna bakgrund föreslår vi att arbetsgivaravgiften utom pensionsavgiften slopas för personer som fyllt 65 år. Effekten för statskassan väntas bli av storleksordningen 250 miljoner kronor per år.

3) Inrätta ett nationellt äldreråd. Vi vill inrätta och tillsätta ett råd, bestående av arbetsmarknadens parter, regeringsföreträdare och representanter för Sveriges pensionärer. Rådet skall analysera och presentera förslag till anpassning och organisering av arbetsplatserna så att äldre lättare kan jobba kvar längre än i dag.

För att underlätta för dem som vill arbeta vidare efter pensionsåldern vill vi se flexibla arbetstider och mer anpassbara arbetsplatser. Ett stort ansvar vilar här på arbetsmarknadens parter. Ett viktigt drag hos en flexibel arbetsplats är möjligheten att variera arbetstiden. Betoning bör därför läggas på analys av förutsättningarna att anpassa arbetsbelastningen efter individen. Det kan exempelvis leda till bättre möjligheter för äldre arbetstagare att gå ned i arbetstid. Rådet bör särskilt analysera möjligheterna till och konsekvenserna av att äldre arbetar deltid.

En anpassning av den enskilda arbetsplatsen, exempelvis med ökade möjligheter till rotation mellan arbetsuppgifter, kan vara ett annat bidrag i sammanhanget – inte minst inom vårdsektorn.

4) Lös problemen med avtalspensionerna. Flertalet pensionärer som arbetat har utöver den allmänna pensionen även kollektivavtalsbaserad ålderspension. Merparten av avtalspensionssystemen har ändrats sedan slutet av 1990-talet. De har följt förändringen av det offentliga pensionssystemet och gjorts om från förmånsbestämda till avgiftsbestämda system. Undantaget är de privatanställda tjänstemännens pensioner som till övervägande del är förmånsbestämda och de offentliganställdas avtalspensioner för inkomster över taket på 7,5 basbelopp.

Den positiva effekten av de kollektivavtalsbaserade – och särskilt då de förmånsbestämda – pensionerna är att människor får en högre pension. Men här finns också betydande negativa effekter. Exempelvis kan ett byte över en avtalsområdesgräns leda till lägre pension. Det kan även finnas problem vad gäller rörligheten inom avtalsområdena genom att arbetstagarens allra sista arbetsgivare kan tvingas bära en oproportionerligt stor del av pensionskostnaden.

Det vilar ett ansvar på arbetsmarknadens parter att reformera de avtalsbestämda pensionssystemen. Att särskilt de förmånsbestämda pensionerna har negativa effekter och att de avtalslutande parterna borde förändra dessa är en åsikt som Alliansen delar med internationell expertis.

Det råd som föreslås enligt ovan skall, menar vi, även analysera och diskutera denna typ av problem. Rådet skall vara ett stöd för parterna i reformarbetet. Rådet bör också studera för- och nackdelar med förtida pension, dvs. frivilliga avtal mellan arbetsgivare och arbetstagare om att den senares anställning skall upphöra i förtid.

5) Möjliggör att i eget företag jobba åt sin tidigare arbetsgivare. Att öppna eget kan vara ett sätt att förhindra ett förtida utträde ur arbetslivet. Enligt gällande lag är det dock omöjligt för någon person att starta ett företag med sin tidigare arbetsgivare som enda kund. Det vill vi ändra på. Alliansen föreslår att alla personer som inte har näringsförbud eller skatteskulder skall kunna få F-skattsedel. Detta innebär bl.a. en möjlighet för äldre personer, som vill trappa ner eller arbeta i friare former, att starta ett eget företag med den tidigare arbetsgivaren som enda uppdragstagare.

6) En flexiblare arbetsmarknadspolitik och förmedling. Äldre personer som blivit arbetslösa har betydligt svårare att komma tillbaka till arbetslivet än yngre personer i samma situation. Äldres byte av arbetsuppgifter och/eller arbetsplats kräver som regel annat stöd och andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder än för yngre.

Alliansens förslag till en arbetsmarknadspolitik med en mångfald utbildningsgivare och arrangörer av förmedlingsverksamhet är ägnat att ändra kraven på arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Med en ökad frihet förväntar vi oss att arrangörer av utbildning och förmedling kan specialisera sig mer än i dag. En specialisering bl.a. med inriktning på de äldres behov av särskild utbildning, förmedlingsinsatser eller andra åtgärder kommer naturligen att utvecklas.

Alliansen anser att arbetsmarknadspolitiken bör utvecklas för att stimulera sysselsättningen bland äldre.

7) Förändrat anställningskydd för ökad anställbarhet. Personers rörlighet på arbetsmarknaden avtar med åldern. Individen specialiserar sig i sitt arbete och rotar sig i sin miljö, Kanske blir man mindre benägen att ta den risk det ändå är att byta jobb när – allt annat lika – jobbtryggheten tilltar med antalet anställningsår. Allt detta är naturliga och rationella beteenden men sammantaget minskar de som regel anställningsbarheten.

Enligt LAS gäller dubbel turordningstid för arbetstagare över 45 år. Avsikten är att detta skall vara ett extra skydd för äldre arbetstagare i arbetsbristsituationer. Den effekten förtas av att nämnda regel i stället bidrar till att arbetsgivare blir mer tveksamma till att anställa äldre. Alliansen föreslår därför att denna regel slopas.

8) Motverka diskriminering. Staten bör vara en föregångare på att ta bra hand om äldre arbetskraft. Om detta vore fallet skulle staten sätta normer och aktivt medverka till en mer positiv attityd till äldre. Alliansen vill verka för att staten inte enbart bör vara utan också blir ett föredöme i detta hänseende. Diskriminering till följd av ålder skall förbjudas och implementeringen av EU:s arbetslivsdirektiv genomföras.

9) Förstärk nystartsjobben för äldre. Många av dem som står utanför arbetsmarknaden, men som vill och kan jobba åtminstone på deltid, är äldre. Ett problem är att en längre tids frånvaro ökar osäkerheten både hos individen och hos arbetsgivarna om personens möjligheter att komma tillbaka. För att underlätta för äldre att komma tillbaka efter en tids frånvaro och ge dessa människor en ny start föreslår Alliansen att tidsbegränsningen i arbetsgivaravgiftssänkningen för långtidsfrånvarande fördubblas för äldre än 55 år. Detta innebär att en arbetsgivare som anställer en långtidsfrånvarande som är äldre än 55 år slipper arbetsgivaravgifter under dubbelt så lång tid, dock längst 10 år, som den nyanställda varit frånvarande från arbetslivet.

10) Trygghetsavdrag – skattereduktion även för anhörigas hushållstjänster. Många äldre önskar och är i behov av mer hjälp i sin hemmiljö. Ökade möjligheter till hjälp skulle exempelvis underlätta för äldre att bo kvar tillsammans och ha innehållsrika och varierande liv även om den ena parten blir svårt sjuk. Mot denna bakgrund vill vi bredda och utöka vårt förslag om skattereduktion för hushållstjänster, bl.a. för att underlätta för äldre att bo kvar i sin hemmiljö och tillsammans med varandra. Den utökade skattereduktionen bedöms leda till att en ny sektor i samhällsekonomin växer fram och därmed skapas fler meningsfulla och viktiga jobb.

Skattereduktionen skall utöver tidigare förslag omfatta ersättning för arbete som har utförts i en bostad som används av nära anhörig. Skattereduktionen bör således omfatta skötsel av hem och trädgård, t.ex. matlagning, städning, tvätt, strykning,

annat underhåll av kläder, butiksbesök, trädgårdsskötsel såsom gräs- och häckklippning. Därtill vill vi att avdraget skall omfatta köp av omsorgsarbete i hemmet. Arbetet kan exempelvis bestå av hårvård, tvätt och hjälp med att vara ute eller att utföra andra personliga sysslor. Den exakta utformningen och kostnaden för förslaget kommer att redovisas i allianspartiernas motioner med anledning av regeringens vårproposition.

IX Socialförsäkringarna i framtiden

Våra partier anser att socialförsäkringarna skall ha en central roll i samhällsekonomin för att skapa trygghet för dem som av olika skäl hamnar utanför arbetsmarknaden. Våra partier anser att socialförsäkringarna skall fungera som skyddsnet och stötta arbetslinjen. Grundprinciperna är att systemen skall vara robusta, rättvisa och stimulera till arbete. Socialförsäkringarna skall omfatta alla och vara kollektivt finansierade. Därigenom hindras att negativa urval görs som selekterar riskgrupper från grupper av människor som är förhållandevis friska och sysselsatta. Samtidigt måste systemen vara väl övervakade och utformade så att fusk och överutnyttjande minimeras.

Allians för Sverige anser inte att det svenska socialförsäkringssystemet är långsiktigt hållbart. Statens finanser kommer på sikt inte att klara påfrestningarna om inget görs åt systemet. Dessutom finns andra svagheter; exempelvis uppmuntrar systemet inte till arbete tillräckligt starkt och kan i vissa avseenden uppfattas som orättvist. Nu kräver vi en översyn av socialförsäkringssystemet. Ersättningsnivåerna är bara en faktor i en sådan översyn.

En översyn måste ta i beaktande följande problemställningar:

Marginal effekter och arbetsutbud: Det finns påtagliga marginaeffekter i dagens skatte-, socialförsäkrings- och bidragssystem för människor med låga inkomster. Incitamenten till arbete blir i de fallen svaga. Försäkringarnas utformning håller alltså tillbaka arbetsutbudet. Dessa effekter måste minimeras för att försäkringssystemen skall fungera.

Den offentliga sektorns finanser: Transfereringar till hushållen står för omkring en tredjedel av den samlade offentliga sektorns utgifter, inkluderat direkta utgifter i kommunerna. Ett framtida socialförsäkringssystem bör minska konjunkturkänsligheten så att den offentliga sektorns finanser inte får samma betydelse för systemets hållbarhet och för vilka ersättningsnivåer som kan garanteras.

Demografisk utmaning: Den växande andelen äldre i befolkningen gör att fler i framtiden skall försörjas av de offentliga trygghetssystemen. I viss mån har detta redan lösts genom det fristående pensionssystemet. Men även detta system är beroende av en god utveckling av sysselsättningen, liksom av en god avkastning

på finansiella tillgångar. Återigen ställer detta krav på att socialförsäkringar och bidragssystem utformas så att så många som möjligt i den arbetsföra befolkningen deltar på arbetsmarknaden.

Finansiering och efterfrågan på arbetskraft: Arbetskraftskostnaderna bestäms inte bara av lönerna, utan också av företagens bikostnader för de anställda. Däri inkluderas kostnaderna för olika trygghetslösningar. Större delen av dessa kostnader tas i dag ut som direkta sociala avgifter – arbetsgivaravgifter - som ett procentuellt påslag på lönen. Men det finns även andra bikostnader som faller på företagen genom bl.a. företagets sjuklöneansvar. För att hålla nere lönebikostnaderna och minska de snedvridande effekterna på arbetskraftsefterfrågan bör finansieringen av de olika trygghetssystemen ha en generell och förutsägbar utformning.

Utförsäkring i olika system: Många människor har i dag varit försörjda genom socialförsäkringar under betydligt längre tid än vad som varit tänkt. Det finns således behov av att se över och anpassa tillämpningen och förbättra övervakningen av ansvariga myndigheter. Tydligare regler behövs också för vilken ersättning som skall gälla efter att en person utförsäkrats.

Kostnadsövervältring mellan olika system och nivåer: Statsmakterna har kortsiktiga ekonomiska incitament att från sjukförsäkringen överföra människor till förtidspensionen. Det är viktigt att dessa övervältringstendenser motverkas. Det finns också skäl att särskilt studera incitamenten för olika myndigheter att slussa människor vidare till andra system för att själva slippa kostnader. Med skilda huvudmän för de olika försäkringssystemen minskar också kontrollen och samordningsmöjligheterna. Det gäller exempelvis samspelet mellan system som ligger på statlig och kommunal nivå.

Motkrav och villkor för bidragstagande: Vissa socialförsäkringar innehåller för svaga krav på motprestationer från den enskilde. Samtidigt visar såväl forskning som internationella erfarenheter att krav på motprestationer är ett av de effektivaste sätten att minska överutnyttjandet av ett försäkringssystem.

Kontroll av fusk och överutnyttjande: Möjligheten till fusk och överutnyttjande beror till stor del på vilka regler som gäller inom respektive försäkring. Men reglerna måste även kunna kontrolleras på ett rättvist sätt. Samtidigt måste den som är berättigad till det utan onödigt krångel få ut sin ersättning. Här måste man således hitta en väl avvägd modell som utan att drabba ”oskyldiga” möjliggör kontroll av fusk och överutnyttjande.

Etiskt perspektiv och värderingsförskjutningar: Hur försäkringssystemen utnyttjas har också en etisk aspekt – både bland bidragstagare och bland de personer som har att handlägga försäkringsärenden. På orter med stora inslag av bidragsförsörjning finns tendenser till värderingsförskjutningar, där människor

lättare kommer i åtnjutande av försäkringarna. Acceptansen för att man vid vissa ersättningar för t.ex. sjukdom ändå kan ha ett aktivt liv varierar också över landet. Detta gör att grundvalen i systemet rubbas, och därmed den rättvisegrund som försäkringarna står på. För att få en sammanhållen uttolkning av när en person är bidragsberättigad, och när bidragen skall dras in på grund av fusk, bör därför även anläggas ett etiskt perspektiv.

Samverkan med privata försäkringar/avtal: Socialförsäkringarnas och bidragssystemens samverkan med privata försäkringar och avtal är en ofta förbisedd aspekt. I vissa fall förstärks de samhällsekonomiskt negativa effekterna av att privata försäkringar tecknats. Det gäller t.ex. arbetsutbudet för sjukskrivna eller förtidspensionerade som har avtalat om förhöjda ersättningsnivåer eller särskilda avtalspensioner. Den aspekten bör också vägas in när socialförsäkringssystemet ses över.

Samband mellan försäkringspremier och kostnader: Premierna i dagens socialförsäkringssystem tas ut på olika nivåer och på olika sätt. Vissa premier är utformade som avgifter, andra som direkta skatter. Grundläggande är dock att inget system fungerar fullt ut som ett försäkringssystem normalt gör – dvs. att inbetalda premier endast skall användas för att täcka kostnader i systemen. Dagens avgifter är inga egentliga försäkringspremier. Detta sammanhänger med att kopplingen mellan avgift och ersättning är svag. Detta medför att vissa systemen kan vara överfinansierade, exempelvis sjukförsäkringen, medan andra kan vara underfinansierade som a-kassan.

Här finns således skäl att se över finansieringsprinciperna för socialförsäkringssystemen, diskutera premiesättningen, självrisker (t.ex. karensdagar) och andra villkor som skall gälla i systemen. I en större översyn bör även prövas om socialförsäkringssystemen kan göras fristående på samma sätt som pensionssystemet.

X Gör det mer lönsamt att starta och att driva företag

Det privata företagandet är centralt för samhällets utveckling. Vårt välstånd och möjligheterna att få fler människor tillbaka i arbete bygger på att fler entreprenörer kan och vill driva företag och engagera sig som arbetsgivare. Den höga arbetslösheten och det sjunkande antalet företagare är uttryck för att Sverige är inne på fel väg.

Allians för Sverige tror inte att en regering kan ”skapa jobb”, bara goda förutsättningar för jobb. Till skillnad från nuvarande regering vill vi sätta företagaren och företagen i fokus för tillväxtpolitiken. Den socialdemokratiska politiken, med ständigt nya pålagor och krav på företagarna, kväver företagandet och håller tillbaka företagarnas vilja att anställa. Allians för Sverige vill skapa stabila tillväxtförutsättningar genom ett skattesystem och ett företagsklimat som gynnar

sysselsättning och entreprenörskap. Vi föreslår därför en rad åtgärder som gör det mer lönsamt att anställa, som förbättrar företagens kapitalförsörjning och som minskar företagens administrativa kostnader genom att komma till rätta med regelkrångel och byråkrati.

Allians för Sverige föreslår att medfinansieringen för sjukskrivningar avskaffas, att arbetsgivaravgiften för nyanställningar sänks för att göra det mer attraktivt att anställa.

Avskaffa förmögenhetsskatten

Precis som när det gäller arbetsinkomster har Sverige en internationellt sett hög beskattning av kapital. Numera är vi också ett av få länder som fortfarande tar ut en löpande skatt på det kapital som enskilda privatpersoner lyckats arbeta ihop. Till skillnad från det arbete som inkomstskatterna tas ut på är kapital en mycket rörlig skattebas.

För att en skatt skall vara allmänt accepterad bör den inte vara möjlig att planera bort. Den skall heller inte skada ekonomins funktionssätt. Förmögenhetsskatten är genom sina många undantag helt godtycklig. Dessutom har skatten medfört att mångmiljardbelopp lämnat landet. Svenska småföretagare har drabbats hårt av den riskkapitalflykt som det är också är fråga om. Kapitalmarknadernas internationalisering har gjort det enkelt för förmögna personer att flytta kapitalet till länder med lägre beskattning. Skatteverket och SCB räknade 2002 med att svenskar hade cirka 500 miljarder kronor i obeskattat utlandssparande, pengar som skulle kunna göra stor nytta om de investerats i svenska företag och affärsidéer på hemmaplan.

Partierna inom Allians för Sverige är överens om att förmögenhetsskatten skall avskaffas.

Rättvis beskattning av fåmansbolag

Allians för Sverige anser att nuvarande beskattningsregler för fåmansbolag diskriminerar det egna ägandet. En person som äger ett aktiebolag och som har en viss summa pengar att placera bör kunna fatta detta beslut beroende på var han/hon tror att pengarna kommer att göra störst nytta. Den som tror på den egna affärsidén vill sannolikt investera pengarna i sin egen verksamhet.

Problemet för många ägare till fåmansbolag är att en investering i det egna företaget leder till att en större del av vinstutrymmet måste beskattas som inkomst av tjänst. Företagaren tvingas alltså att betala mer i skatt för att han eller hon satsar pengar i sitt eget företag jämfört med om kapitalet hade placerats i ett annat företag. Skattereglerna bör inte styra i vilket företag han/hon väljer att placera sitt kapital.

Allians för Sverige anser att ägare till kapitalstarka och vinstgivande företag riskerar att tvingas betala en för stor andel av vinsten i form av skatt, vilket är direkt tillväxthämmande. Det regelverk som i dag omger fåmansbolagen är dessutom krångligt och innebär att det egna ägandet diskrimineras. Därmed hämmas tillväxten och entreprenörskapet.

För att reformera fåmansbolagsreglerna krävs en mer företagervänlig grundsyn. Reformeringen av fåmansbolagsreglerna är ett viktigt led för att garantera ett företagervänligt klimat och för att få företagare att anställa.

De senaste förändringarna av fåmansbolagsreglerna underlättar för en del företag, men lämnar många andra åt sitt öde. Kapitalintensiva och medarbetarägda företag är två kategorier företag som drabbas hårt av regeringens politik. Många andra företagare drabbas av kraftigt höjd beskattning när företaget säljs. Allians för Sverige vill därför genomföra ytterligare förändringar:

- Sänkt löneuttagskrav i syfte att fler företagare ska kunna utnyttja löneunderlagsregeln (430 000 kronor per år).
- Återställd skatt på kapital för kapitalvinst på kvalificerade andelar över det sparade utdelningsutrymmet så att skatten på vinst inte höjs för majoriteten av fåmansbolagen.
- Höjt schablonbelopp för årlig 20-procentsbeskattad utdelning till två inkomstbasbelopp (cirka 86 000 kronor). Med denna nivå kommer cirka 87 procent av alla aktiva delägare i fåmansbolag att kunna utnyttja detta betydligt enklare regelverk och slippa de tidsödande beräkningar som det ordinarie regelverket kräver.
- Höjd klyvningsränta för enskilda näringsidkare till samma nivå som för fåmansbolag. Ett stort antal enskilda näringsidkare kommer därigenom att få lägre beskattning av sina företag.

Jobbavdrag för näringsinkomster

Den inkomstskattereform som Allians för Sverige föreslår sänker skatten för inkomster på arbete. Detta sker genom ett förvärvsavdrag för arbetsinkomster vid den kommunala beskattningen. För att göra det mer attraktivt att starta företag om man är arbetslös eller deltidsanställd samt att vara företagare skall detta avdrag också gälla mot näringsinkomster. Avdraget utformas på samma sätt som jobbavdraget för arbetsinkomster.

Uppskjuten reavinstbeskattning

En småföretagare som säljer sitt företag kan i dag tvingas betala mellan 30 och 55 procent i effektiv reavinstskatt. En entreprenör som vill sälja ett företag, antingen för att det skulle ha större möjligheter att växa med annan ägare eller för att investera

pengarna i ett nytt företag, får således betala en hög andel av vinsten i skatt vilket avhåller många från att sälja sitt företag. Detta håller tillbaka framväxten av nya företag och förhindrar företag att växa och utvecklas.

Allians för Sverige vill därför förbättra kapitalförsörjningen genom att införa en möjlighet till uppskjuten reavinstbeskattning för delägare i fåmansaktiebolag som säljer ett företag. Vårt förslag innebär att uppskov ges för reavinster upp till ett belopp av 5 miljoner kronor om vinsten investeras i ett nytt onoterat företag.

Fribelopp för obeskattade reserver

Vänsterkartellen har beslutat att räntebelägga företagens avsättningar till periodiseringsfonder. Medan större företag kan hantera detta genom att ta upp reserverna till beskattning innebär detta att de mindre företagens möjligheter att finansiera en utveckling av verksamheten begränsas. Allians för Sverige föreslår därför att ett fribelopp om 10 miljoner kronor per företag införs. Samtidigt utsträcks räntebeläggningsen att gälla alla obeskattade reserver. Därigenom minskar skattebelastningen för de mindre företagen, medan skatteintäkterna från de större företagen ökar. Sammanlagt leder förslaget till en förstärkning av statens budget.

Förbättrad förmånsrätt

Förmånsrätten, som är den juridiska benämningen på den företrädesrätt som borgenärer har vid utmätning eller konkurs, ändrades vid årsskiftet 2004/05. Syftet var att underlätta för företagsrekonstruktioner och se till att andra borgenärer än banker och staten fick förtur till tillgångar i konkursbon.

Den nya lagen om företagsinteckning ger banker allmän förmånsrätt och gäller 55 procent av värdet av all gäldenärens egendom som återstår sedan borgenärer med bättre förmånsrätt fått betalt. Vidare har statens förmånsrätt för skatter och avgifter avskaffats och lönegarantin utökades samtidigt. Den nya lagen innebär alltså att bankens status som prioriterad fordringsägare har beskurits. Syftet med regeringens förslag var att minska antalet företagskonkurser och säkerställa att småföretagare fick en större del av tillgångar från konkursbon.

Vad regeringen inte förutsåg var att banker skulle agera rationellt och kompensera sig för den ökade kreditrisken. De farhågor som många varnade för har besannats. Bankerna har blivit mer restriktiva vid utlåning och kräver i allt större utsträckning vidgade säkerheter för utlåning.

Allians för Sverige föreslår att den allmänna förmånsrätten för företagsinteckningar höjs från nuvarande 55 till 100 procent av företagsinteckningens värde. Detta kommer att göra att bankerna inte längre kommer att behöva ställa högre krav på kredittagaren. De övriga förändringar som gjordes av förmånsrätten, exempelvis att staten ej längre kommer ha ställning som prioriterad fordringsägare, skall kvarstå.

Denna partiella återställning innebär att konkurser kommer belasta statens finanser i större utsträckning än i dag eftersom utbetalning av löner får lägre prioritet och därmed kommer lönegarantiutbetalningarna att öka.

Ett nytt kreditgarantisystem

Många internationella studier pekar ut förekomsten av s.k. informellt kapital som en viktig beståndsdel för att nystartade företag skall få tillgång till riskkapital. Som ordet riskkapital anger handlar det om en investering som kan gå om intet om företaget misslyckas. Därmed kommer sparande i olika former av riskkapitalfonder eller investeringar i nystartade företag alltid att medföra en större risk än andra former av riskfritt sparande. Ofta är det släktingar som ställer upp. Andelen informellt kapital är förhållandevis lågt i Sverige, vilket anses bero dels på vår förmögenhetsskatt, dels på andra skatter och krångliga regler.

Allians för Sverige vill införa ett statligt kreditgarantisystem för små och medelstora företag. En statlig lånegaranti för lån till framför allt mindre företag, med begränsad tillgång till säkerheter och utan en lång kredithistoria, kan förbättra effektiviteten i ekonomin även då kreditmarknaden i övrigt fungerar väl. För att minimera de administrativa kostnaderna bör kreditgarantiprövningen inte utföras av staten utan överlåtas på den utlånande banken. Systemet måste då förenas med villkor som gör att statens garanti inte infrias om banken handlat ovarsamt.

Riskkapitalavdrag

Allians för Sverige föreslår att ett riskkapitalavdrag införs för att ytterligare stimulera framväxten av privat investeringskapital. Utformningen av detta förslag kommer att redovisas senare.

Nya jobb i hushållssektorn

De höga skatterna på arbete gör framför allt tjänster dyra. Skattekillen, dvs. av skatter orsakad differens mellan vad köparen betalar och säljaren får, leder till att många tjänster inte utförs alternativt utförs på en svart marknad. Detta gäller framför allt för s.k. hushållsnära tjänster.

Allians för Sverige menar att det finns en stor potential att åstadkomma nya varaktiga arbeten i företag som erbjuder de tjänster som hushållen normalt utför själva, men som de till följd av höga skatter antingen låter bli att konsumera eller köper svart. Detta skulle snabbt leda till en växande reguljär arbetsmarknad på områden där många i dag tvingas in i osäkra svartjobb för att över huvud taget kunna försörja sig genom arbete. En skattereduktion skulle också underlätta för många arbetande barnfamiljer, öka arbetsutbudet bland ensamstående samt bidra till en jämnare arbetsfördelning mellan kvinnor och män i hemmet.

Allians för Sverige vill införa en skattereduktion för hushållstjänster. Företag som säljer hushållstjänster får rätt att vid den månatliga inbetalningen av moms och arbetsgivaravgifter dra av 50 procent av arbetskostnaden för alla hushållstjänster som man utfört. Fysisk person får under ett år köpa hushållstjänster enligt dessa regler till ett värde av maximalt 100 000 kronor. Den maximala skattereduktionen kan således uppgå till 50 000 kronor. Förslaget omfattar hushållstjänster som utförs i hemmet, hushållens köp av externa tvätteritjänster samt hämtning och lämning av barn från och till dagis eller motsvarande. Materialkostnader omfattas inte. För äldre vidgas bl.a. omfattningen av skattereduktionen med Alliansens Trygghetsavdrag. Vad gäller utförare av tjänsterna omfattar förslaget företag och personer med F-skattsedel.

Minska regelkrånglet och byråkratin

Det är krångligt att vara företagare. Regelverket är både omfattande och invecklat och för varje år som går läggs nya regler till de gamla. Svenska företag skall rätta sig efter 20 000 sidor företagsregler, och Statskontorets senaste undersökning visar att 75 olika myndigheter begär in uppgifter från företagen på 1 150 olika blanketter. Det innebär att ett vanligt företag med upp till 20 anställda har kostnader för att administrera skatte-, arbetsmarknads och miljöregler på 30 000 kronor per anställd varje år. Sammantaget beräknas företagens administrativa kostnader till följd av regelverket uppgå till mellan 60 och 70 miljarder kronor per år.

Allians för Sverige har enats om en rad åtgärder för att öka tempot i regelförenklingen och substantiellt minska den administrativa pålagan på företagen. Det handlar bl.a. om att:

- systematiskt kartlägga företagens administrativa kostnader för regelbördan,
- införa ett tydligt mål om att minska företagens administrativa kostnader för regelverket med 25 procent till 2010,
- genomföra en obligatorisk konsekvensanalys av alla förslag till nya regler,
- göra det lättare att få F-skattsedel,
- undanta små och medelstora företag från revisionsplikten,
- förenkla redovisningsreglerna för enskilda näringsidkare och
- förenkla företagens månatliga momsdeklarationer.

Därutöver vill Allians för Sverige förenkla både miljöbalken och plan- och bygglagen.

Forskning

Forskningen bidrar till ekonomisk tillväxt, genom att både stimulera sysselsättningen och bidra till högre produktivitet. Det är viktigt att väsentligt öka resurserna för forskning för att skapa ledande forskningsmiljöer, förbättra kvaliteten och därmed öka Sveriges vetenskapliga attraktivitet och möjligheter till forskarutbyte på hög

vetenskaplig nivå. Allianspartierna vill under den närmaste femårsperioden satsa två miljarder kronor mer än regeringen på forskning.

Öppna upp skyddade sektorer

Det är också nödvändigt att alla vägar till effektivitetsvinster tas till vara. Inslagen av konkurrens mellan olika producenter måste öka och de ekonomiska styrsystemen måste förbättras. Vi har inte råd att avstå från den välfärd som ökad konkurrens och förbättrade styrsystem kan ge i framtiden. En ökad etableringsfrihet inom verksamheter som i dag sköts av den offentliga sektorn skulle också medföra att det kvinnliga företagandet stiger. Därmed skulle ett viktigt hinder för att jämna ut inkomster och förmögenheter mellan män och kvinnor tas bort.

XI Värna de offentliga finanserna

Statsfinanserna måste stärkas och budgetprocessen stramas upp. En utgångspunkt för Bankerydsöverenskommelsen var därför att skapa ett starkare finansiellt sparande i staten än vad vänsterkartellen föreslagit för 2006. Skattesänkningarna och andra åtaganden som alliansen gjorde eller kommer att göra finansieras fullt ut. Vårt gemensamma förslag skulle genomförda ha stärkt statsfinanserna med drygt 5 miljarder kronor under 2006.

Mål för de offentliga finanserna

Ett viktigt mål för finanspolitiken är att säkerställa att utvecklingen av de offentliga finanserna är uthållig. Endast på detta sätt kan den långsiktiga välfärdsutvecklingen säkras. Vi anser att den offentliga skuldsättningen måste reduceras framöver. Varje generation har ett moraliskt ansvar att inte skjuta en nettoskuld på kommande generationer. Dagens medborgare bör inte bevilja sig förmåner som framtida generationer får betala. En mindre statsskuld leder också till mindre sårbarhet för yttre förändringar och därmed ett ökat förtroende för den svenska ekonomin.

Vårt mål är att den offentliga sektorns bruttoskuld skall sänkas, vilket möjliggör stabila skattesatser på en lägre nivå än i dag. En lämplig skuldnivå medger en tillräcklig säkerhetsmarginal för att klara en betydande konjunkturell försvagning av de offentliga finanserna. Vidare bör skuldsättningen vara förenlig med hur de offentliga inkomsterna och utgifterna påverkas av befolkningsstrukturen. Den konsoliderade offentliga sektorns bruttoskuldsättning bör därför reduceras till cirka 40 procent av BNP. Om detta skall realiseras på säg fem år bör det strukturella överskottet i den offentliga sektorn i genomsnitt motsvara 2 procent av BNP. Som en följd av pensionssystemets fristående ställning även när det gäller tillgångar och åtaganden och balanskravet på kommunerna kommer bruttoskuldsättningskravet att avse statens skuldsättning.

Överskotten i den offentliga sektorn ligger under åren framöver i huvudsak i ålderspensionssystemet. En av fördelarna med det nya pensionssystemet är att det är självständigt. Därmed är det omöjligt att föra över pengar till statsbudgeten. Premiepensionerna är dessutom grundlagsskyddad privat egendom. Pensionssystemets tillgångar kan därmed inte användas för andra ändamål. För kommunerna gäller ett balanskrav. Förutsättningarna för kommunsektorn skall vara stabila, och man bör därför utgå från att kommunsektorn som helhet skall vara i balans. Givet detta regelverk är det naturligt att det finansiella sparandet i statsfinanserna utgör instrumentet för att upprätthålla ett strukturellt sparande i den offentliga sektorn som helhet.

Under den kommande mandatperioden vill vi eftersträva balans i statens finansiella sparande och därmed upprätthålla ett överskott i den samlade offentliga sektorn på cirka 2 procent i genomsnitt över en konjunkturcykel.

För att uppnå våra mål måste statsfinanserna stärkas och budgetprocessen stramas upp. Vänsterkartellen har hittills under den gångna mandatperioden lånat 122 miljarder kronor till statsutgifterna. Vi vill skapa ett starkare finansiellt sparande i staten än vad vänsterkartellen föreslagit. Våra gemensamma förslag stärker statsfinanserna med 5,3 miljarder kronor på ett års sikt. Allianspartierna har därtill i vart och ett av sina budgetalternativ finansierat ett större offentligt sparande, lägre offentliga utgifter, större budgeteringsmarginaler och ett minskat skattetryck jämfört med regeringens budgetförslag.

Sverige har de mest konjunktur känsliga offentliga finanserna bland OECD-länderna. Detta framgår nu i konjunkturuppgången när statsfinanserna kortsiktigt blir bättre än väntat. På samma sätt leder en konjunkturförsvagning till snabb försämring av statsfinanserna. Våra förslag innebär att konjunktur känsligheten minskar. Därmed blir också de offentliga finanserna långsiktigt stabilare och mera förutsägbara.

Skattesänkningarna och andra åtaganden som Alliansen gjort eller kommer att göra skall finansieras fullt ut. Inriktningen på finansieringen av våra förslag är dels ett led i reformer, dels riktad mot ineffektiva eller skadliga skatter/avgifter.

Socialdemokraterna har i regeringsställning i praktiken luckrat upp det förhållandevis strikta budgetsysteem som infördes vid mitten av 1990-talet. Det är nödvändigt med en ny översyn som också syftar till ökad öppenhet. Väl definierade mål, ökad öppenhet och tydlighet, ett stramare regelverk för beslutsfattandet och förstärkt utvärdering kan bidra till att stävja kortsiktighet och godtycklighet. En sådan översyn bör leda till ökad tydlighet i fråga om skuldsättning och saldomål och hur dessa skall uppnås genom skärpta regler för utgiftstak och budgetmarginaler. Erfarenheten visar att även strikta regler kan urholkas. Det är därför inte tillräckligt med reformer av budgetprocessen. Det måste dessutom till förändringar som ger ökad öppenhet och tydligare ansvarsutkrävande. Vi avser att göra en sådan genomgripande översyn.

XII Renodla statens roll

Den offentliga sektorns omsättning motsvarar omkring hälften av värdet på allt som produceras i Sverige under ett år. Det vilar därför ett stort ansvar på den ekonomiska politiken att ta vara på varje skattekrone på ett effektivt sätt. Vi tror att det inom ramen för den verksamhet som den offentliga sektorn bedriver finns betydande potential för förbättring, men också behov av ytterligare resurser. Genom att effektivisera politiken kan ökade satsningar inom prioriterade offentliga verksamheter möjliggöras, samtidigt som utrymme ges att sänka skatterna för att stimulera till fler jobb och ökad tillväxt i det privata näringslivet som i slutändan också finansierar all verksamhet inom den offentliga sektorn.

Privatiseringar

Att bredda det enskilda ägandet har ett värde i sig. Dessutom finns det betydande stöd för att statligt ägande av företag kan ha avsevärda negativa effekter för ekonomins funktionssätt. Samtidigt utgör statligt ägda företag i Sverige en förhållandevis stor del av näringslivet.

Allians för Sverige vill därför minska det statliga ägandet. Statens främsta näringspolitiska uppgift är att ange ramar och regelsystem för näringslivets verksamhet och bidra till att skapa förutsättningar för långsiktig tillväxt. Om staten samtidigt uppträder som ägare och som utformare av de regler som gäller för näringslivets verksamhet uppstår en rad problem, bland vilka följande kan nämnas: risk för konkurrensnedvridning, risk för inoptimala investeringsbeslut samt svårigheter att tillföra kapital till företag som behöver kapital för expansion.

Grundprincipen måste, enligt vår mening, vara att konkurrensutsatt verksamhet skall bedrivas i privat regi. En minskning av det statliga ägandet kan därigenom leda till en renodling av statens roll som lagstiftare och normgivare, och därigenom till en sundare konkurrens. Vi tror också att de privatiserade företagen kan stärkas. Privatiseringsintäkterna kan användas för att amortera på statskulden. Därigenom minskar statens räntekostnader, vilket skapar utrymme för mer angelägna ändamål. Samtidigt är det viktigt att en försäljning av statliga företag sker på ett ansvarsfullt sätt. Hänsyn måste tas till rådande marknadsläge, så att försäljningen inte sker till underpris, och till rådande konkurrensförhållanden, så att försäljning av ett statligt företag inte sker så att det leder till väsentligt ökad marknadskoncentration. I vissa fall kan det bli aktuellt att dela upp ett företag innan det kan bli aktuellt för försäljning, för att säkerställa en god konkurrenssituation eller för att möjliggöra en breddning av ägandet.

En avveckling av det statliga ägandet skall heller inte göras till ett självändamål överordnat alla andra hänsynstaganden. Allians för Sverige avser i stället att metodiskt gå igenom hela den statliga företagsportföljen och för varje företag identifiera och ange vilka skäl som en gång åberopades för det statliga ägandet och

vilka skäl som alltjämt är giltiga. Staten skall kvarstå som ägare endast då vägande samhällsintressen talar för detta, t.ex. om en försäljning riskerar att leda till sämre konkurrens. Det statliga ägandet bör också kvarstå då detta är ett ändamålsenligt sätt att uppnå tydliga politiska mål på t.ex. forskningsområdet, kulturområdet eller det socialpolitiska området.

Försäljning kan ske när vägande skäl saknas för ett fortsatt statligt ägande, som t.ex. när statliga företag agerar helt på kommersiella marknader präglade av en fullt ut fungerande konkurrens. Exempel på sådana företag är de börsnoterade företag där staten är delägare – TeliaSonera, Nordea, OMHEX och SAS – samt SBAB, Vasakronan och Vin & Sprit. Vid en försäljning av ett företag krävs en betydande grad av sekretess för att staten inte skall avslöja sin förhandlingsstrategi gentemot en potentiell köpare. Den exakta tidpunkten för en försäljning kan också ha stor betydelse för försäljningsutfallet. Därför bör en alliansregering hos Riksdagen söka ett så öppet mandat som är möjligt och rimligt för att avveckla ägandet i de företag som efter en analys bedöms lämpliga för försäljning. Eventuella villkor, t.ex. rörande marknadskoncentration eller andra särskilda hänsyn vid en försäljning skall tydligt anges i Riksdagens beslut. För att säkerställa en demokratisk kontroll och ansvarsutkrävande skall regeringen i efterhand redovisa hanteringen vid varje försäljning, och de överväganden som legat till grund för regeringens beslut.

De ovan beskrivna principerna för det statliga ägandet gör att det inte går att ställa upp ”mål” för hur stora försäljningsintäkterna ska bli. Däremot går det att göra en rimlig prognos för försäljningsintäkterna, som kan användas som underlag i budgetsammanhang. Allianspartierna har bedömt att en försäljningsvolym motsvarande minst 50 miljarder kronor per år, dvs. minst 35 miljarder mer än vad regeringen föreslår, är en rimlig prognos för de kommande tre åren. En grov bedömning av de möjliga försäljningsintäkterna från de sju ovan nämnda företagen antyder att detta inte är en orealistisk bedömning. En försäljning av statliga företag leder till en minskning av såväl ränteutgifter som inkomster från utdelningar från de statliga företagen. I allianspartiernas budgetförslag beaktas båda dessa effekter.

En ansvarsfull ekonomisk politik förutsätter att intäkter från försäljning av tillgångar inte används för att finansiera löpande utgifter. Huvudregeln måste därför vara att intäkterna från försäljning av statliga företag används för att amortera statskulden.

Minskad statlig byråkrati

Allians för Sverige föreslår kraftfulla åtgärder för att minska den statliga byråkratin. Antalet myndigheter har ökat i snabb takt under de senaste åren. Chefpositioner på dessa nya myndigheter besätts inte sällan av regeringens eller stödpartiernas egna trojänare.

Samtidigt visar Ekonomistyrningsverkets undersökningar att bara omkring hälften av myndigheternas anslag går till kärnverksamheten. Resten går bl. a. till att täcka kostnader för lokaler, IT-stöd och administration.

XIII Reformera det kommunala utjämningsystemet

Partierna i Allians för Sverige är eniga om att det kommunala utjämningsystemet måste reformeras. Ett steg i rätt riktning togs i och med att det nya systemet för kommunal utjämning infördes 2005 då statens finansiering ökade. Bristerna ligger framför allt i de negativa marginaleffekterna inom inkomstutjämningsystemet och komplexiteten inom kostnadsutjämnningen. Det kommunala utjämningsystemet är alltför omfattande och överblickbart.

Allians för Sverige vill se ett reformerat, hållbart och långsiktigt utjämningsystem. Vi vill att en reform av utjämningsystemet utreds snarast. Reformarbetet skall vägledas av vissa principer för ett framtida utjämningsystem. Grunden i ett reformerat system bör vara att alla kommuninvånare ges möjligheten till en likvärdig och god grundservice. En högre servicenivå skall kommunens invånare själva kunna påverka och finansiera. Ett kommunalt utjämningsystem skall inte få hindra ekonomisk tillväxt. De negativa marginaleffekter som finns i dagens system bör ersättas av incitament för kommunerna att växa och utvecklas, samtidigt som det kompenserar de kommuner och landsting som saknar tillräcklig skattekraft för att klara en god grundservice. Vidare måste ett utjämningsystem respektera det kommunala självbestämmandet. Utgifter som beslutas av staten bör finansieras av staten. Om ett utjämningsystem skall vara hållbart och demokratiskt förankrat hos medborgarna måste det vara överskådligt och transparent.

Några stora förändringar i nuvarande utjämningsystem är inte realistiska att genomföra utan en omfattande beredning. Ansvarskommitténs arbete bör därtill slutföras.

Det kommunala självstyret

Allians för Sverige vill återupprätta det kommunala självstyret. Under snart ett decennium har Sveriges regering letts av ett f.d. kommunalråd. Det är därför en paradox när vi nu tvingas konstatera att det kommunala självstyret i modern tid aldrig varit mer trängt. Även i den meningen har utvecklingen gått åt helt fel håll.

Generella statsbidrag har i tilltagande utsträckning ersatts med öronmärkta pengar uppkallade efter ministrar. Olika stopplagar har införts i syfte att kringskära landstings och kommuners möjligheter att förfoga över sina sjukhus respektive bostadsföretag. Den s.k. finansieringsprincipen har urholkats genom fortsatt övervältring av kostnader från staten till den kommunala sektorn.

För partierna i Allians för Sverige är den kommunala självstyrelsen viktig. Den måste värnas och utvecklas. De uppgifter som kommunen har ansvar för skall i första hand beslutas och finansieras av kommunen och dess invånare. Subsidiaritetsprincipen måste omsättas i praktisk handling.

Kommuner måste bli fria att själva styra kvalitet och nivå på den service man vill erbjuda sina invånare. Därmed skall en kommun inte heller vara bunden till en viss utförandeform utan kunna anpassa sin verksamhet till de lokala förutsättningarna. En kommunmedborgare skall kunna påverka sin situation själv. Detta genom att medverka i den politiska processen på lokal nivå, men även genom att ha valmöjligheter inom t.ex. vård och skola.

Kommunernas verksamhet måste vara konkurrensneutral och kommunala resurser skall inte kunna användas på ett sätt som konkurrerar ut jobb eller hindrar tillväxt i den privata sektorn.

Alliansen avser att:

- Upprätthålla finansieringsprincipen. Statliga reformbeslut som påverkar den kommunala ekonomin skall medföra en förändring av nivån på det generella statsbidraget till kommunsektorn.
- Prioritera generella statsbidrag framför specialdestinerade statsbidrag.
- I görligaste mån möjliggöra lokala lösningar.
- Årligen överlägga med företrädare för kommunsektorn som ett led i beredningen av regeringens budgetproposition.
- Överta finansieringsansvaret för lagen om stöd och service till funktionshindrade (LSS) från kommunerna.
- Reformera strandskyddslagstiftningen så att lokala intressen får större inflytande.
- Avskaffa den s.k. Stopplagen som innebär inskränkningar i landstingens rätt att överlämna driften av akutsjukhus till någon som avser att driva verksamheten i vinstsyfte.

Regeringens politik har lett till att kommunerna i hög grad drabbats av nya uppgifter och pålagor från statens sida. Finansieringsprincipen innebär att ett statligt reformbeslut som direkt eller indirekt påverkar den kommunala ekonomin skall medföra en förändring av nivån på det generella statsbidraget. Detta har inte följts konsekvent av regeringen. Kommuner och landsting har inte alltid fått full kompensation för att täcka kostnader för nya uppgifter som har påförts. Vi vill att finansieringsprincipen skall gälla. Den som beslutar om kostnadskrävande reformer skall också stå för dess finansiering.

Allians för Sverige vill se en tydligare ansvarsfördelning mellan stat och kommun. För att kommunalt självstyre skall råda krävs en tydlig avgränsning mellan statlig och kommunal beslutskompetens.

XIV Ett enat regeringsalternativ

I höstens val ställer ett spektrum av partier upp. Men det finns bara två realistiska regeringsalternativ. Det ena är Allians för Sverige bestående av fyra pigga icke-socialistiska riksdagspartier fulla av idéer för Sverige i framtiden. Det andra är den trötta socialdemokratiskt ledda vänsterkartellen, som också inkluderar vänsterpartiet och miljöpartiet, som står tomhänta inför dagens och morgondagens utmaningar. Allians för Sverige går fram på enad front när det gäller politikens huvudområden. Vänsterkartellens tre partier ser ut att gå fram med individuella program och utan att för väljarna presentera hur de planerar att gemensamt förvalta det mandat de begär av väljarna.

Alliansen har i detta dokument och i dokumentet ”En rivstart för Sverige – för nya företag och jobb” utfäst sig att verkställa ett ekonomisk-politiskt program för arbete och välfärd i en tid då Sverige står inför mycket stora utmaningar. I andra program har vi utformat gemensamma åtaganden på utbildningsområdet, inom rättsväsendet, välfärdsområdet och inom utrikespolitiken. Det finns skillnader också mellan partierna i Allians för Sverige. Men aldrig tidigare har de icke-socialistiska partierna varit så eniga om så mycket som inför valet 2006.

Vi tror inte att lovvärda målsättningar kommer att nås förrän regeringen för en vital och tillväxtfrämjande politik av det märke som Allians för Sverige här och i andra sammanhang presenterar. Fram till i höst kommer våra fyra partier att arbeta fram det gemensamma valmanifestet med huvuddragen i den politik för en ny regering som vi går till val på. Med den skall vi möta de stora utmaningar vårt land står inför under den kommande mandatperioden.

Vi är helt visst missnöjda med den nuvarande vänsterkartellens politik på det ekonomiska området lika väl som på de rätts- och utbildningspolitiska områdena. Samtidigt ser vi stora möjligheter för Sverige under en ny och reformvänlig regering. För att kunna bilda en sådan regering söker vi din röst. Valet är ditt.